

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ЧАВДАР ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 ГОДИНА

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

Съдържание

1. Въведение	5
2. Нормативна уредба.....	9
3. Обхват и цели на програмата	19
4. Кратък природо-географски анализ.....	20
5. Кратък социално-икономически анализ в контекста на въпросите по опазване на околната среда	25
6. Анализ на състоянието и динамиката на компонентите и факторите на околната среда	28
6.1. Атмосферен въздух.....	29
6.2. Води.....	34
6.3. Почви и нарушени терени.....	37
6.4. Защитени територии и биологично разнообразие	41
6.5. Гори и ловно стопанство	54
7. Анализ на фактори за въздействие.....	56
7.1. Отпадъци	56
7.2. Хвостохранилища и медодобивна промишленост	61
7.3. Шум.....	63
7.4. Контрол на факторите за радиация	63
7.5. Зелена система	63
8. Административен капацитет, администриране и публичност на дейностите по опазване на околната среда в община Чавдар	65
9. Финансови инструменти	65
10. SWOT Анализ.....	67
11. Визия за околната среда на община Чавдар.....	74
12. Цели, приоритети и мерки.....	74
13. План за действие	83
14. Система за мониторинг и контрол на Общинската програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода 2021-2027 г.	99
15. Приложения.....	100

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ	
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ОПОС	Оперативна програма Околна среда
ООН	Организация на обединените нации
ПООС	Програма за опазване на околната среда
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЕС	Европейски съюз
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
ЗП	Закон за почвите
ЗОЗЗ	Закон за опазване на земеделските земи
ЗВ	Закон за водите
ЗОПОЕЩ	Закон за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети
ЗРР	Закон за регионалното развитие

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗЛР	Закон за лечебните растения
ЗЛОТ	Закон за лова и опазване на дивеча
ЗРА	Закон за рибарството и аквакултурите
НСЗИ	Национална схема за зелени инвестиции
ЕСТЕ	Европейска схема за търговия с емисии
НРТКЕПГ	Национален регистър за търговия с квоти за емисии на парникови газове
СДНЕ	Схема за доброволно намаление на емисии
ПМС	Постановление на министерски съвет
НПО	Неправителствена организация
НИМХ-БАН	Национален институт по метеорология и хидрология към Българска академия на науките
ЮЗР	Югозападен регион
НСИ	Национален статистически институт
ГРАО	Гражданска регистрация и административно обслужване
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
РОУКАВ	Район за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух

КАВ	Качество на атмосферния въздух
НДЕ	Норми на допустими емисии
ПДК	Пределно допустими концентрации
ФЧП	Фини прахови частици
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
ИБР	Басейнова дирекция – Източнобеломорски район
БПК	Биологично потребление на кислород
ХПК	Химично потребление на кислород
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадни води
ЕАОС	Европейска агенция за околна среда
ЕК	Европейска комисия
ОПУО	Общинска програма за управление на отпадъците
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

1. Въведение

Общината е основната административно-териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление, съгласно чл. 2., ал. 1 от Закона за местното самоуправление и местната администрация /ЗМСМА/. От ЗМСМА произтичат правомощията на органите на местната власт по отношение на процесите на управление на околната среда. В чл. 17, ал. 1, т. 8 от ЗМСМА е посочено, че местното самоуправление се изразява в правото и реалната възможност на гражданите и избраните от тях органи да решават самостоятелно всички въпроси от местно значение, които законът е предоставил в тяхна компетентност, в т.ч. в сферата на опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси.

Опазването на околната среда е сред най-важните приоритети на съвременното общество. За опазване на природните богатства на страната и осигуряване на здравословна околна среда за живот, труд и отдих на населението е необходимо да се провежда целенасочена и комплексна екологична политика на държавата. Нейните задължителни елементи са изграждането и усъвършенстването на законодателството и нормативната уредба и наличието на институции, осигуряващи постоянен контрол и оценка на състоянието на околната среда, вземане на управленчески решения и тяхната реализация.

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

Законовите разпоредби в сферата на опазването на околната среда имат многопосочен характер, поради което те са практически ефективни само когато са подкрепени с конкретни форми на реализация. Една от тези конкретни форми е изготвянето на програма за опазване на околната среда приложима на место ниво, като се интегрират икономическите и социалните цели при планиране на дейностите в тази област.

За начало в създаването на Общинските програми за опазване на околната среда (ОПООС) се счита Първата конференция на министрите по околна среда през 1991г., на която е взето общо решение да се създаде Обща програма за опазване на околната среда за страните в Европа, която да послужи като рамка за по-добра координация на усилията за възстановяване и опазване на околната среда на национално и международно ниво.

Концепцията за устойчиво развитие, приета ООН за околна среда и развитие, в Рио де Жанейро през 1992г., формулира новите принципи за организиране на дейностите в обществото. Приетият план за действие на ООН „Дневен ред 21“, отрежда много важна роля на местните власти в процеса на вземане на решения за околната среда – те са най-близо до хората, най-близо до проблемите и в много случай най-близо до решенията.

Структурата и съдържанието на Общинската ПООС на община Чавдар са изработени в съответствие с актуалните изисквания на *Закона за опазване на околната среда /ЗООС/*. ПООС се разработва на основание чл. 79, ал. 1 от ЗООС.

Програмата обхваща седем годишен период – 2021 – 2027 г., като по този начин отговаря на изискванията за минимум три години, съгласно чл. 79, ал. 2 от ЗООС. По смисъла на същия закон, както Националната стратегия за околна среда, така и общинските програми за околна среда са средство за постигане целите на Закона и се разработват в съответствие с принципите за опазване на околната среда по чл. 3 от ЗООС, а именно:

- ✓ Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните, регионалните и общинските политики за развитие на икономиката и обществените отношения;

Според този принцип е необходимо изискванията за опазване на околната среда да бъдат интегрирани в секторните политики на национално, регионално и местно ниво. Околната среда стои над политическите, правните и изкуствено създадените граници. Основната цел е да се подобри качеството на околната среда, да се защитава здравето на човека, да се използват разумно и рационално

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

природните ресурси и да се насърчават международните мерки за справяне с глобалните или регионалните екологични проблеми.

✓ Устойчиво развитие;

Устойчивото развитие задоволява потребностите на настоящето, без да нарушава възможностите на бъдещите поколения да задоволяват собствените си потребности. Програмата на ООН до 2030 г., приета от световните лидери през 2015 г., представлява новата глобална рамка за устойчиво развитие и определя 17 цели за устойчиво развитие, които са илюстрирани на фигурата по-долу.

Устойчивото развитие се постига посредством осъществяването на политики, при които се хармонизират и интегрират икономическото, социалното развитие и опазването на околната среда. Тази концепция предполага устойчив икономически ръст, намаляване на бедността, справедливо разпределение на националното богатство, подобряване на общественото здраве и качеството на живот, като същевременно се намалява замърсяването на околната среда, предотвратяват се бъдещи замърсявания и се съхранява биологичното разнообразие.

✓ Предимство на предотвратяването на замърсяване пред последващо отстраняване на вредите, причинени от него;

Необходимо е да се даде предимство на предотвратяването на замърсяванията за сметка на отстраняването на екологичните щети, причинени от

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

тях. Дейности, които съгласно принципа на предпазливостта, представляват потенциална заплаха за околната среда и човешкото здраве следва да се избягват. Всяка една дейност трябва да се планира и осъществява така, че:

- да причинява минимални изменения на околната среда;
- да създава най-малък риск за околната среда и човешкото здраве;
- да се редуцира до възможния минимум използването на суровини и енергия при производството, дистрибуцията и потреблението на стоки и материали;
- да осигурява възможности за рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия от отпадъците, генерирани от потреблението на продуктите;
- да се предотвратяват и ограничават отрицателните ефекти върху околната среда още при източника на замърсяване.

Принципът на предпазливостта се прилага посредством оценка на въздействието върху околната среда и използване на най-добрите налични технологии. Липсата на сигурни научни данни не следва да бъде възприемана като основание за непредприемане на мерки за предотвратяване на деградацията на околната среда, в случаи на потенциални или съществуващи въздействия върху нея.

- ✓ Съхраняване, развитие и опазване на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие;

Природните ресурси следва да се използват при условия и по начини, при които да се съхраняват екосистемите и присъщото им минерално, биологично и ландшафтно разнообразие. Моделите на потребление на възобновяеми ресурси следва да гарантират тяхното непрекъснато и ефективно обновяване, както и запазване и подобряване на качеството им. Невъзобновяемите ресурси следва да се използват рационално и разумно, включително и като бъдат налагани ограничения върху използването на стратегически и редки природни ресурси и тяхната замяна в потреблението с алтернативни ресурси и синтетични материали.

- ✓ Възстановяване и подобряване на качеството на околната среда в замърсените и увредени райони;
- ✓ Предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве;
- ✓ Замърсителят плаща за причинените вреди;

Замърсителят заплаща глоби и такси, ако извършваните от него дейности причиняват или могат да причинят натиск върху околната среда, или ако произвежда, използва или търгува със суровини, полуфабрикати и готови продукти, съдържащи материали, увреждащи околната среда. Замърсителят

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

трябва да поеме всички екологични разходи, доколкото това е възможно, за предприемане на превантивни мерки, ако в резултат на дейността му е възникнала непосредствена заплаха за екологични щети, както и за оздравителни мерки при настъпване на екологични щети

- ✓ Участие на широката общественост;

На обществеността следва да бъде осигурена възможност да участва в процеса на вземането на решения за околната среда, както и да ѝ бъде осигурен ефективен достъп до правосъдие по въпроси на околната среда

- ✓ Информиране на гражданите;

Компетентните органи следва да предоставят на обществеността информация за околната среда. Всеки има право на достъп до наличната информация за околна среда, без да е необходимо да доказва конкретен интерес.

- ✓ Достъп до правосъдие по въпроси отнасящи се до околната среда;

Програмата е изготвена с цел да се открият приоритетите на общината в областта на околната среда, за да се набележат ефективни мерки за решаване на съществуващите екологични проблеми, да се насърчи използването на природните ресурси на територията на общината за икономически потенциал, да се постигне устойчиво решаване на екологичните проблеми, да се подобри общото състояние на околната среда и да се аргументират проектите, които ще бъдат предложени за финансиране от фондовете на Европейския съюз (ЕС).

2. Нормативна уредба

В процеса на хармонизация на националното законодателство с европейското екологично право, през последните години Министерство на околната среда и водите в сътрудничество с други министерства е разработило редица нормативни документи, хармонизиращи българското законодателство със съответните актове на законодателството на ЕС.

Във всички нормативни актове, приети през последните години, специално внимание се обръща на определянето на компетенциите, правата и задълженията на администрацията на централно, регионално и местно ниво за прилагането и налагането на изискванията, произтичащи от постиженията на правото на ЕС. Законодателството по опазване на околната среда в България може условно да се раздели на общо (хоризонтално) и секторно (вертикално) законодателство.

Към хоризонталното законодателство могат да се отнесат Законът за опазване на околната среда (ЗООС), който с подзаконовите нормативни актове, е основен гарант за постигане на екологичните цели за устойчиво развитие. Той

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

ревизира системата от екологични стандарти и въвежда принципите „Замърсителя плаща“, „Правото на обществеността да бъде информирано“ и „Превенция на замърсяването“.

Вертикалното законодателство обхваща секторите: Води; Въздух; Природа; Почви; Климат; Отпадъци и Превантивна дейност.

За целите на настоящата разработка са разгледани нормативните актове и документи, имащи отношение към Програмата, които са разгледани в секторите „въздух“, „води“, „природа“, „почви“, „отпадъци“, „климат“, „шум“, „радиация“ и „превантивна дейност“.

Общинската програма за опазване на околната среда на община Чавдар е изготвена в унисон със следните законодателни и нормативни документи:

✓ **Закон за опазване на околната среда (ЗООС)**

ЗООС урежда обществените отношения, свързани с опазване на околната среда за сегашните и бъдещите поколения и защита здравето на хората, съхраняване на биологичното разнообразие, опазване и ползването на компонентите на околната среда, контрол и управление на факторите увреждащи околната среда и източниците на замърсяване; предотвратяване и ограничаване на замърсяването. Създаване и функциониране на Национална система за мониторинг на околната среда; стратегиите, програмите и планове за опазване на околната среда; събирането и достъпа до информация за околната среда; правата и задълженията на държавата, общините, юридическите и физическите лица по опазване на околната среда.

Съгласно чл.79 ал. 1 от ЗООС, кметовете на общините разработват програми за опазване на околната среда в съответствие с указания на Министъра на околната среда и водите. Съгласно ал. (2), програмите по ал. (1) обхващат период на изпълнение не по-малък от 3 години. (3) Териториалните административни звена към съответните министерства и държавни агенции, които събират и разполагат с информация за околната среда, подпомагат разработването на програми чрез участие на своите експерти и предоставяне на информация. При разработването, попълването и актуализирането на програмите се привличат и представителите на неправителствени организации, на фирми и на браншови организации. (4) Програмите се приемат от общинските съвети, които контролират изпълнението им. (5) Кметът на общината ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на програмата за околна среда, а при необходимост – и предложения за нейното допълване и актуализиране. (6) Отчетите по ал. 5 се представят за информация в РИОСВ.

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода 2021-2027 година

✓ **Закон за управление на отпадъците (ЗУО)**

Същият регламентира мерките и контрола за защита на околната среда и човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване на ефективността на това използване. Със ЗУО е въведена йерархия за управление на отпадъците с първи приоритет предотвратяване на образуването на отпадъците, следвано от оползотворяването им и на последно място екологосъобразното им обезвреждане. Законът регламентира задълженията на лицата, извършващи дейности по третиране и транспониране на отпадъците, въвежда изискване и за представяне на документи относно отчета и информацията за дейностите с отпадъци. Определени са контролните органи и обхвата на тяхната компетентност.

✓ **Закон за опазване чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ)**

ЗЧАВ цели да защити здравето на хората и на тяхното потомство, животните и растенията, техните съобщества и местообитания, природните и културни ценности от вредни въздействия, както и да предотврати настъпването на опасности и щети за обществото при изменение качеството на атмосферния въздух в резултат от различни дейности.

Със закона се урежда определянето на показатели и норми за качеството на атмосферния въздух; ограничаването на емисиите; правата и задълженията на държавните и общинските органи, на юридическите и физическите лица по контрола; управлението и поддържането на качеството на атмосферния въздух; изискванията за качеството на течните горива, в това число контролът за спазване на изискванията за качеството на течните горива при пускането им на пазара, и тяхното разпространение, транспортиране и използване; ограниченията в емисиите на серен диоксид при използването на течни горива, ограниченията за допустимо сярно съдържание на петролните деривати и начинът на тяхното изгаряне от плователни средства, които се намират в пристанищата на Република България в българския участък на р. Дунав, вътрешните морски води, териториалното море и в изключителната икономическа зона.

✓ **Закон за почвите (ЗП)**

Законът за почвите урежда обществените отношения, свързани с опазване на почвите и техните функции, както и тяхното устойчиво ползване и трайно възстановяване като компонент на околната среда. Почвите са национално богатство, ограничен, незаменим и практически невъзстановим природен ресурс и опазването им е приоритет и задължение на държавните и общинските органи и

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

на физически и юридически лица. Целите на закона са: предотвратяване увреждането на почвите и нарушаването на техните функции; трайно запазване на функциите на почвите; възстановяване на нарушените функции на почвите.

✓ **Закон за опазване на земеделските земи (ЗОЗЗ)**

ЗОЗЗ урежда опазването от увреждане, възстановяването и подобряването на плодородието на земеделските земи, вкл. условията и редът за промяна на тяхното предназначение. Със закона се регламентира Предназначението на земеделските земи производство на растителна продукция и паша на добитък по начин, неувреждащ почвеното плодородие и здравето; Промяната на предназначението на земеделските земи, което се допуска само по изключение при доказана нужда и при условия и по ред, определени със закона и т.н.

✓ **Закон за водите (ЗВ)**

Законът за водите е рамковия закон, който урежда собствеността и управлението на водите на територията на Р.България, като общонационален неделим природен ресурс и собствеността на водостопанските системи и съоръжения. Целта на закона е да осигури интегрирано управление на водите в интерес на обществото и за опазване на здравето на населението, като създаде условия за: намаляване на замърсяването на водите; опазване на повърхностните и подземните води и водите на Черно море; прекратяване на замърсяването на морската среда с естествени или синтетични вещества; намаляване на заустванията, емисиите и изпускането на приоритетни вещества; предотвратяване или намаляване на вредните последици за човешкия живот и здраве, околната среда, културното наследство и стопанската дейност, свързани с вредното въздействие на водите.

✓ **Закон за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети (ЗОПОЕЩ)**

Законът урежда отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети при спазване на принципа „замърсителя плаща“ и на принципа на устойчивото развитие. Със закона се определят: екологичните щети и непосредствената заплаха за възникването на такива щети; правомощията на органите на изпълнителната власт и правата и задълженията на операторите; процедури за избор и осъществяване на превантивни и оздравителни мерки, в т.ч. консултации с обществеността; изискванията за сътрудничество и обмен на информация по отношение на екологичните щети с други държави и с Европейската комисия.

✓ **Закон за защита на растенията (ЗЗР)**

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

С този закон се уреждат отношенията, свързани със: фитосанитарни мерки Международната конвенция по растителна защита, одобрена от Конференцията на Международната организация по земеделие и прехранване – ноември 1997 г.; опазването на растенията и растителните продукти от икономически важни вредители; наблюдението, диагностиката, прогнозата и сигнализацията в растителната защита; интегрираното производство на растения и растителни продукти и контрола върху интегрираното производство; и други.

✓ **Закон за биологичното разнообразие (ЗБР)**

Законът урежда отношенията между държавата, общините, юридическите и физическите лица по опазването и устойчивото ползване на биологичното разнообразие в Република България. Биологичното разнообразие е многообразието на всички живи организми във всички форми на тяхната естествена организация, техните съобщества и местообитания, на екосистемите и процесите, които протичат в тях. Биологичното разнообразие е неразделна част от националното богатство и опазването му е приоритет и задължение за държавните и общинските органи и гражданите.

✓ **Закон за генетично модифицираните организми (ЗГМО)**

ЗГМО урежда обществените отношения, свързани със: работата с генетично модифицирани организми (ГМО) в контролирани условия; освобождаване на ГМО в околната среда; пускането на пазара на ГМО или комбинация от тях като продукти или съставка на продукти; пренасянето на ГМО; вноса, износа и транзита на ГМО; контрола на горепосочените дейности.

✓ **Закон за защита от шума в околната среда**

Законът за защита от шума в околната среда урежда: оценката, управлението и контрола на шума в околната среда, причинен от автомобилния, железопътния, въздушния и водния транспорт, както и от промишлените инсталации и съоръжения, включително за категориите промишлени дейности по приложение № 4 към чл. 117, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда, и от локални източници на шум; определянето на степента на шумовото натоварване в околната среда чрез измерване, оценка и картотекиране на шумовите нива в околната среда и разработването на стратегически карти за шум; акустичното планиране чрез разработването на планове за действие въз основа на резултатите от картотекирането с оглед предотвратяване и намаляване на шума в околната среда, най-вече в случаи, при които превишаването на стойностите на даден показател за шум може да предизвика вредно въздействие върху здравето на хората, или за запазване стойностите на показателите за шума в околната среда в районите, в които стойностите не са надвишени; достъпа и

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

предоставянето на информация на обществеността за шума в околната среда и неговото въздействие; компетенциите на държавните органи и органите на местното самоуправление, правата и задълженията на юридическите лица и едноличните търговци, свързани с оценката, управлението и контрола на шума в околната среда.

✓ **Закон за защитените територии (ЗЗТ)**

Законът урежда категориите защитени територии, тяхното предназначение и режим на опазване и ползване, обявяване и управление. Законът цели опазването и съхраняването на защитените територии като национално и общочовешко богатство и достойние и като специална форма на опазване на родната природа, способстващи за развитието на културата и науката и за благополучието на обществото.

✓ **Закон за лечебните растения (ЗЛР)**

Същият урежда управлението на дейностите по опазване и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаваните от тях билки. Разпоредбите на закона се прилагат за лечебните растения по списък съгласно приложението, независимо от собствеността им.

✓ **Закон за лова и опазване на дивеча (ЗЛОТ)**

Законът урежда отношенията, свързани със собствеността, опазването и стопанисването на дивеча, организацията на ловното стопанство, правото на лов и търговията с дивеч и дивечови продукти.

✓ **Закон за рибарство и аквакултурите (ЗРА)**

ЗРА урежда отношенията, свързани със собствеността, организацията, управлението, ползването и опазването на рибните ресурси във водите на Република България, търговията с риба и други водни организми. Законът има за цел да осигури: устойчиво развитие на рибните ресурси, възстановяване и опазване на биологичното равновесие и обогатяване на разнообразието на рибните ресурси във водните екосистеми; развитие на стопанския и любителския риболов и аквакултурите; прилагане на правилата за отговорен риболов; повишаване потреблението на риба и рибни продукти в страната.

✓ **Закон за ограничаване изменението на климата**

Законът за ограничаване изменението на климата урежда обществените отношения свързани със: провеждането на държавна политика по ограничаване изменението на климата; прилагане на механизмите за изпълнение на задълженията на Република България по Рамковата конвенция на Обединените

нации по изменение на климата (ратифицирана със закон – ДВ, бр. 28 от 1995г.) (ДВ, бр. 68 от 2005г.) (РКОНИК) и Протокола от Киото към Рамковата конвенция на Обединените нации по изменение на климата (ратифицирана със закон – ДВ, бр. 72 от 2002г.) (ДВ, бр. 68 от 2005г.) (Протокола от Киото); функциониране на Националната схема за зелени инвестиции (НСЗИ); Функционирането на Националната система за инвентаризации на емисии на вредни вещества и парникови газове в атмосферата; прилагането на Европейската схема за търговия с емисии (ЕСТЕ); Администрирането на Националния регистър за търговия с квоти за емисии на парникови газове (НРТКЕПГ); мерките за намаляване емисиите на парниковите газове от използваните течни и енергия за транспорта; изпълнение на задълженията, произтичащи от Решение №406/2009/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г., относно усилията на държавите членки за намаляване на техните парникови газове, необходими за изпълнение на ангажиментите на Общността за намаляване на емисиите на парникови газове до 2020г. Функционирането на Схема за доброволно намаляване на емисиите (СДНЕ).

Законът има за цел чрез предприемането на национални мерки и въвеждането на европейски и международни механизми да гарантира намаляване на емисиите на парникови газове като основен елемент в политиката по ограничаване изменението на климата и да осигури дългосрочно планиране на мерки за адаптация към климатичните промени.

✓ **Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси**

Със закона се урежда:

- Правата и задълженията на физическите и юридическите лица, които произвеждат, пускат на пазара, употребяват, съхраняват, изнасят химични вещества в самостоятелен вид, в смеси или в изделия и смеси с цел защита на човешкото здраве;
- Правомощията на държавните органи, осъществяващи контрол върху производството, пускането на пазара, употребата, съхранението и износа на химични вещества в самостоятелен вид, в смеси или в изделия и смеси.

Наредби:

✓ **Сектор „Отпадъци“**

- Наредба №2 за класификация на отпадъците от 23.07.2017г.;

- Наредба №7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;
- Наредба №6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци;
- Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградими отпадъци (приета с ПМС №20 от 25.01.2017г.);
- Наредба за батерии и акумулатори и за негодните за употреба батерии и акумулатори (приета с ПМС №351 от 27.12.2012г.);
- Наредба за управление на строителни отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали (приета с ПМС №277 от 5.11.2012г.);
- Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени отпадъци и опасни отпадъци (приета с ПМС №53 от 1999г.);
- Наредба за опаковки и отпадъци от опаковки;
- Наредба за излезли от употреба моторни превозни средства (приета с ПМС №11 от 15.01.2013г.);
- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води, чрез употребата им в земеделието (приета с ПМС № 201 от 4.08.2016г.);
- Наредба за отработени масла и отпадъчни нефтопродукти (приета с ПМС №352 от 27.12.2012г.);
- Наредба за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (приета с ПМС №256 от 13.11.2013г.);
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (приета с ПМС №221 от 14.09.2012г.)

✓ **Сектор „Шум“**

- Наредба за съществените изисквания и оценяване съответствието на машини и съоръжения, които работят на открито;
- Наредба №6 за показателите на шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт;

✓ **Сектор „Почви“**

- Наредба № 3 от 1 август 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите;
- Наредба №4 от 12 януари 2009г. за мониторинг на почвите;

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

- Наредба за инвентаризация, проучвания на площи със замърсена почва, необходимите възстановителни мерки, както и поддържането на реализираните възстановителни мерки;
- Наредба за реда и начина за инвентаризация, проучвания, извършване и поддържане на необходимите възстановителни мероприятия на площи с увредени площи;
- Наредба №26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт;

✓ **Сектор „Качество на атмосферния въздух“**

- Наредба № 12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (Обн. ДВ. бр.58 от 30 юли 2010г.);
- Наредба за изменение и допълнение на № 12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (Обн. ДВ. бр.58 от 30 юли 2010г, Обн. ДВ, бр. 48 от 16.06.2017г., в сила от 16.06.2017г.);
- Наредба № 14 от 23.09.1997 г. за норми за пределно допустимите концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места (Обн. бр.42 от 29.05.2007г., в сила от 01.01.2008г.);
- Наредба № 7 за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (ДВ бр. 45/1999год., в сила от 1.01.2000 г.);
- Наредба № 11 от 14 май 2007 г. за норми за арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух (Обн. ДВ. бр.42 от 29 Май 2007г.);
- Наредба за изменение и допълнение на Наредба №11 за норми за арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух (ДВ, бр. 42 от 2007г., обн. ДВ бр. 25 от 24.03.2017г., в сила от 24.03.2017г.);

✓ **Сектор „Води“**

- Наредба №1 от 11.04.2011г. за мониторинг на водите (Обн. ДВ, бр. 20 от 15.03.2016г., в сила от 15.03.2016г.);
- Наредба №2 от 13.09.2007г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници (Обн. ДВ, бр.97 от 9.12.2011);
- Наредба №3 от 16.10.2000г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителни зони около

водоизточници и съоръжения за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточници на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди;

- Наредба №4 от 20.10.2000г. за качеството на водите за рибовъдство и развъждане на черупкови организми;
- Наредба №4-Н от 14.09.2012г. за характеристиките на повърхностните води (Обн. Дв. бр. 79 от 23.09.2014г.);
- Наредба №5 от 30.05.2008г. за управление на водите за къпане (изм. и доп. бр. 5 от 18.01.2013г.);
- Наредба №6 от 9.11.2000г. за емисионни норми за допустимо съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти (обн. ДВ, бр. 24 от 23.03.2004г.);
- Наредба № 7 от 14.11.2000 г. за условията и реда за заустване на производствени отпадъчни води в канализационните системи на населените места (Обн. ДВ. бр, 98 от 1.12.2000 г.);
- Наредба №9 от 16.03.2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели (изм. и доп. бр. 102 от 12.12.2014г.);
- Наредба №12 от 18.06.2002г. за качествените изисквания към повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване (Обн. ДВ. бр. 15 от 21.02.2012г.);
- Наредба №18 от 27.05.2009г. за качеството на водите за напояване на земеделски култури (Обн. ДВ, бр. 43 от 09.06.2009г. в сила от 09.06.2009г.);
- Наредба за реда и начина за оползотворяването на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието;
- Наредба за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители (Приета с ПМС № 256 от 1.11.2010 г., изм. и доп., бр. 97 от 11.12.2015 г., в сила от 11.12.2015 г.);
- Наредба за ползването на повърхностните води (Приета с ПМС № 352 от 14.12.2016 г., обн., ДВ, бр. 100 от 16.12.2016 г);
- Наредба №37 от 10.11.2008г. за ползването на язовирите – държавна собственост, в рибостопанско отношение за извършването на стопански, любителски риболов и аквакултури в обектите – държавна собственост по чл. 3, ал. 1 от Закона за рибовъдството и аквакултурите (обн. ДВ, бр. 16 от 19.02.2013г.);
- Наредба за нормите на водопотребление (Приета с ПМС № 371 от 22.12.2016 г., обн., ДВ, бр. 103 от 27.12.2016 г., в сила от 27.12.2016 г.);
- Наредба №1 от 10.10.2007г. за проучване, ползване и опазване на подземните води (Обн. ДВ, бр. 102 от 23.12.2016г., в сила от 23.12.2016г.);

✓ **Сектор „Биологично разнообразие“**

- Наредба № 2 от 20.01.2004 г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения;
- Наредба № 3 от 31.10.2008 г. за маркирането и етиктирането на екземпляри от видовете съгласно регламент 338/97 за опазване на видовете от дива фауна и флора чрез регулиране на търговията с тях;
- Наредба № 4 от 8 юли 2003 г. за условията и реда за издаване на разрешителни за въвеждане на неместни или повторно въвеждане на местни животински и растителни видове в природата (Обн. ДВ. бр. 29 от 30 март 2018г.);
- Наредба № 5 от 1.08.2003 г. за условията и реда за разработване на планове за действие за растителни и животински видове (Обн. ДВ, бр. 73 от 19.08.2003г.);
- Наредба № 5 от 19.07.2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят билкозаготвителните пунктове и складовете за билки (обн., дв, бр. 85 от 28.09.2004 г.);
- Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони;

✓ **Превантивна дейност**

- Наредба за условията и реда за издаване на комплексни разрешителни;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (приета с ПМС №59 от 07.03.2003г.);
- Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (обн. ДВ, бр. 12 от 12.02.2016г., в сила от 12.02.2016г);

3. Обхват и цели на програмата

Настоящата Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар обхваща времевия период от 2021 до 2027 година и се разработва за териториалния обхват на цялата община.

ОПООС е динамичен и отворен документ, която може да бъде периодично допълвана и/или променяна съобразно настъпилите промени в приоритетите на

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

общината, в националното законодателство и други фактори със стратегическо значение.

Чрез метода на стратегическото планиране е формирана адекватна екологична политика на община Чавдар и е сформирана визията за общината.

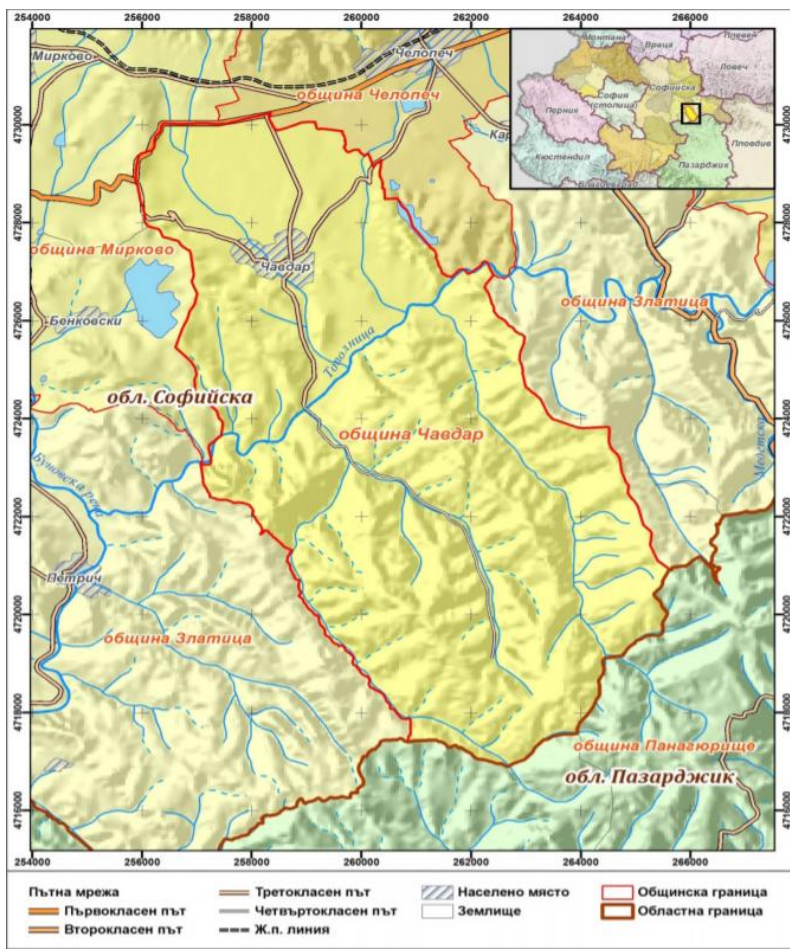
За реализирането на Визията на програмата, следва да бъдат предприети действия за рационално съхранение на природните богатства и осигуряване на здравословна среда на жителите и гостите на община Чавдар, както следва:

- ✓ да се идентифицират и анализират проблемите в областта на околната среда на територията на община Чавдар, да се установят причините и да се предложат решения и действия за тяхното преодоляване;
- ✓ да се насърчи и обезпечи разумното използване на територията на общината за развитие на икономическия потенциал;
- ✓ да се открие приоритетите в разглежданата област;
- ✓ да се обединят усилията на общинските органи, държавните институции, населението, НПО и бизнеса на територията на общината за решаване на съществуващите проблеми;
- ✓ да се аргументират мерките и проектите на общината, които тя ще предложи за финансиране;
- ✓ да се използва оптимално ограничените финансови и човешки ресурси, като същите се съсредоточат за решаване на най-приоритетните проблеми.

4. Кратък природо-географски анализ

Община Чавдар се намира в Златишко-Пирдопската котловина, в подножието на Стара планина, на около 70 километра от столицата София. В съседство е с градовете Златица и Пирдоп. Състои се само от едно населено място – с. Чавдар, и територия от 70 797 дка. Общината е част от Югозападен район. От северната страна на общината е разположена Стара планина, а на юг е разположена Средна гора. На 3 км. северно от общината преминава главен път I-6 (София-Бургас). Тази транспортна връзка осигурява достъпа до столицата и други съседни общини и региони. Друга важна транспортна връзка, преминаваща в близост е пътят II-37 Етрополе-Панагюрище, свързващ Северна и Южна България.

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

Изходни данни: ПИРО Чавдар

За община Чавдар са характерни две особености: тя е 8-ата най-малка по брой население община в България и е една от 9-те български общини, състоящи се от само едно населено място. Границите ѝ са следните:

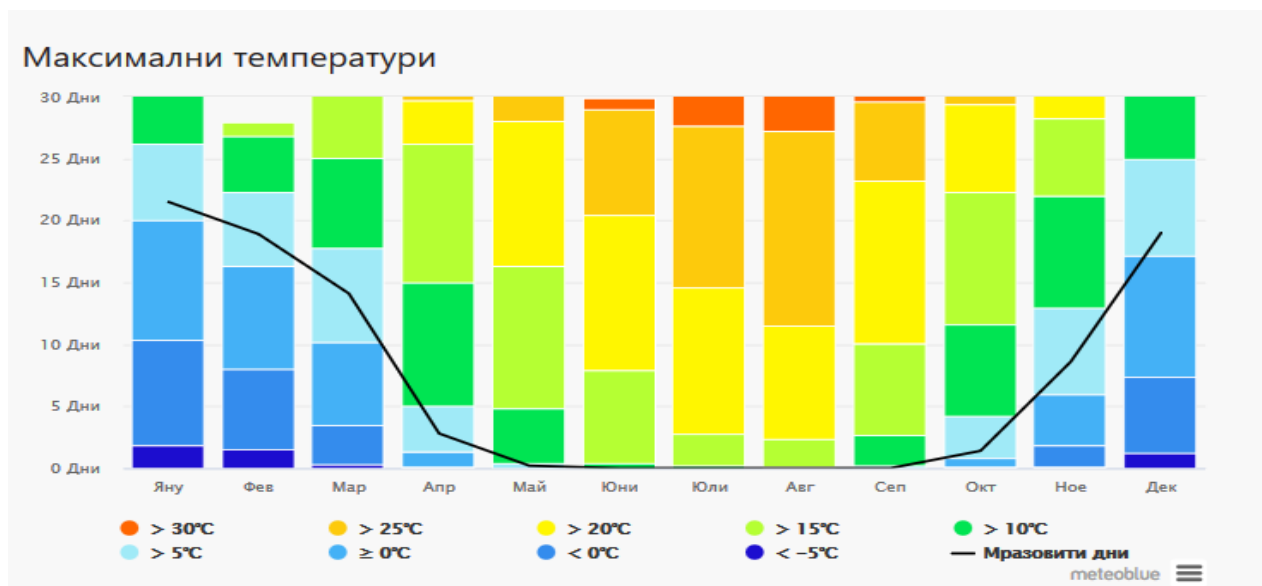
- ✓ на север и североизток – община Челопеч;
- ✓ на изток – община Златица;
- ✓ на юг – община Панагюрище, Област Пазарджик;
- ✓ на югозапад – община Златица (землището на с. Петрич);
- ✓ на запад и северозапад – община Мирково.

Релефът на община Чавдар е равнинен и средно планински, като територията ѝ попада в пределите на Златишко-Пирдопската котловина и Същинска Средна гора. Северната част на общината (около 1/4 от територията ѝ), където е

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
 2021-2027 година

разположено село Чавдар, се заема от южната периферия на Златишко-Пирдопската котловина, а в останалите 3/4 части са разположени северните склонове на Същинска Средна гора. На границата с общините Златица и Панагюрище, се намира максималната ѝ височина – връх Малка Братия 1406 m. В западната част на общината, на границата с община Златица (землището на с. Петрич), в коритото на река Тополница се намира най-ниската ѝ точка– 498 m н.в.

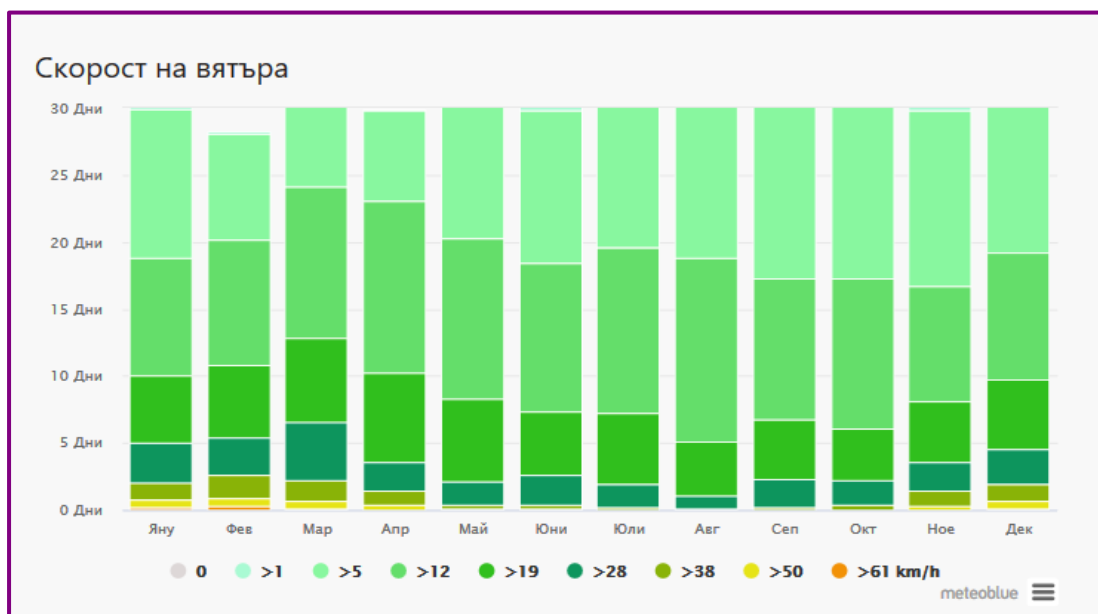
Климатът се формира под въздействието на комплекс от фактори, сред които ключово значение има географското положение на територията. Климатът на община Чавдар е умерено-континентален, повлиян от географското местоположение – Средна гора възпрепятства проникването на средиземноморско климатично влияние. От северната страна на общината Стара планина служи като преграда за северните ветрове. Характерни за района са проявлението на по-мека зима и по-хладно лято в сравнение с другите райони в страната, както и температурните инверсии, основно през зимата. Средната годишна температура е 9,30 °C. Зимата се проявява с предимно отрицателни температури. Най-студеният месец е януари. Температурите през този период са около – 1,70 °C. Летните температури не са високи, като средната юлска температура е 19,80 °C. Климатичен фактор, характерен за община Чавдар, са мъглите. Тяхното проявление е особено интензивно в периода октомври – март. През есенния период се проявяват и слани.

Изходни данни: Meteoblue

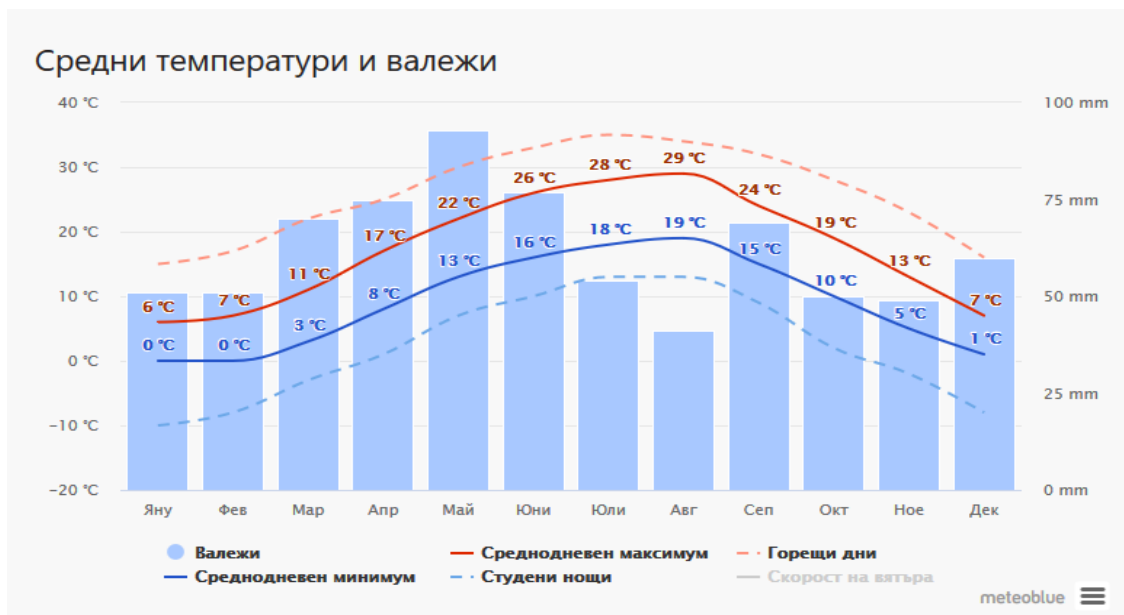
Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

Доминиращ за района е североизточният **вятър** - 25% средно за годината. Средната годишна скорост на вятъра е 1,9 м/сек. Облачността е значителна, особено през зимата.

Изходни данни: Meteoblue

Годишната сума на **валежите** е 617-618 мм средно за годината, което е около средните показатели за страната. Относителната средна месечна влажност на въздуха е 68%. По данни на НИМХ-БАН почвеното засушаване на територията на община Чавдар се определя като нормално за 2019 г. Снежната покривка е с продължителност 100 дни. Максималната ѝ месечна височина е 70 см (през февруари).

Изходни данни: Meteoblue

Влиянието на глобалните климатични промени е най-отчетливо при средните годишни температури и средните годишни валежи. Сравнението на температурата през 2017 г. за Югозападния район спрямо средната температура за базисния период 1961-1990 г. показва продължаваща тенденция за покачване на средната годишна температура. През 2017 г. аномалията на средната годишна температура на въздуха варира от +1,1 - 1,2 °C до +1,5 - 1,6 °C. По области отклонението на средната годишна температура на въздуха (в °C) през 2017 г. спрямо климатичните норми 1961-1990 г. е 1,5 - 1,6 °C. Най-чувствителните сектори към климатичните изменения са селското стопанство, туризмът, управлението на водните ресурси и горският фонд.

Климатичните сценарии за България са разработени в НИМХ-БАН в рамките на проекта CECILIA. Проведени са симулации на регионалния климат за бъдещето за два интервала - "близко бъдеще" (2021-2050 г.) и "далечно бъдеще" (2071-2100 г.), за да се установят тенденциите (т.е. изменението спрямо сегашния референтен климатичен период 1961-1990 г.) за средната годишна температурата на въздуха и средната годишна валежна сума.

По отношение на температурата за ЮЗР, както и за цялата страна, се очаква увеличение на средногодишната температура с около 1,5 - 2 °C за близкото и между 2,5 и 3,5 °C за далечното бъдеще.

Последствията от промените в климата по отношение на настъпване на наводнения в България и степента на техните неблагоприятни последици са все още много трудно предвидими, тъй като прилаганите към момента климатични

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

модели имат много голям диапазон на вариране и степен на несигурност на прогнозите. Оценката на тенденциите на изменение на климата за района сочат неговлямо повишаване на средногодишните температури и слабо намаляване на количеството на валежа.

На територията на община Чавдар не са установени **находища на полезни изкопаеми**. По данни на НСИ в баланса на територията по фонд не се включват територии, попадащи в категорията „за добив на полезни изкопаеми“.

Характерни за община Чавдар са обработваемите земи. Селскостопанските земи заемат 18 539 дка, което им отрежда водеща позиция спрямо общото разпределение на територията на общината. **Почвите** в региона са разнообразни. Най-широко разпространени са канелено-горските почви, кафявите почви във високите части, делувиялни и алувиални почви.

5. Кратък социално-икономически анализ в контекста на въпросите по опазване на околната среда

По последни данни на НСИ към 31.12.2020 г. **населението** на община Чавдар е 1221 души. Забелязва се малка, но трайна тенденция за увеличаване на населението в общината. Доказателство за това е извадка за броя на жителите на община Чавдар от НСИ.

2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
1216 д.	1178 д.	1174 д.	1151 д.	1134 д.	1221 д.

Източник: Infostat

Тъй като общината е съставена само от едно населено място, а именно общинският център с. Чавдар, цялото население е концентрирано в селото. По данни на служба НСИ към месец декември 2020 г. населението на общината по постоянен адрес наброява 1221 души, разпределението на които е видно в следната таблица:

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

Населено място	Население общо	- Мъже	Жени	От тях деца под 18 г.
Чавдар	1221	606	615	246

Източник: Infostat

Община Чавдар отчита изключително добри показатели по отношение на **пазара на труда**. Добри са и перспективите пред развитието на общината като се очаква в дългосрочен план тя да стане предпочитано място за туризъм, поради благоприятното си географско местоположение и туристически забележителности.

Предпоставка за **стабилното икономическо състояние на община Чавдар** е и благоприятните тенденции по отношение на механичния прираст. Макар естественият прираст да е отрицателен той се задържа на стабилни позиции, според данни на НСИ.

Към 2020 г. по данни на общинската администрация на територията на община Чавдар са регистрирани общо 40 фирми и предприятия. Те съставляват местната икономическа общност.

Половината от общия брой **регистрирани фирми** са с направление търговия и имат локално значение за общността. По-голям интерес представляват останалите икономически субекти, насочени в направленията земеделие, дърводобив и промишленост.

№ по ред	Име	Дейност
1	"Слопарая" ЕООД	
2	Тодев 81 ЕООД	търговия
3	ЕТ Симона-Саво Добрев"	търговия
4	„КОКО КАРС“ ЕООД	
5	ЕТ"Ку и КУ - Кунка Кунина"	търговия с нехранителни продукти
6	ЕТ "Тоци-22-Тодор Дишлянов"	Земеделски производител и дървопреработване
7	ЕТ "Ради-22-Радослав Илков"	Земеделски производител и

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода 2021-2027 година

		дървопреработване
8	ЕТ "Детелина - Павлина Гечева"	търговия
9	ЕТ "Рени-Райна Благоева"	търговия с нехранителни продукти
10	ЕТ Здраве-Ганка Додекова	търговия със санитарни материали
11	Агроникал ООД	земеделски производител и търговия
12	Интерстрой НМ ЕООД	търговия
13	Форестър Груп ООД	
14	ЕТ "Цвети-Цветина Тодорова"	търговия
15	ЕТ "Теди-2003-Лушка Илиева"	търговия
16	Тити Агрокомерс ООД	земеделски производител
17	Матерхорн 4477 ЕООД	търговия
18	Виолета - 54 ЕООД	производствен цех
19	Дишлянов и синове 76 ЕООД	земеделски производител
20	ЕТ Цветан Илков - 79	земеделски производител
21	Дървопреработване Чавдар ЕОО	дървопреработване
22	Чавдарска гора ЕООД	охрана и опазване на горска територия, дърводобив
23	ЕТ Хелт и Лайф 5-13 Ваня Гугова	търговия с нехранителни продукти
24	Метал Комплект 97 ООД	земеделски производител
25	ГИЛ ЕООД	
26	ПЗПК Братия	земеделски производител
27	ПК Възкресение	търговия
28	ЗП С.Ценов	земеделски производител
29	ЕТ Алби - Красимир Велков	
30	НРГ-28 ЕООД	търговия
31	Дорита -МНД-92 - Т.Николова	не извършва дейност
32	ЕТ Козирог- Христина Филипова	търговия

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

33	РСИК-ДС ЕООД	не извършва дейност
34	"Галерия1972 "ЕООД	търговия

Източник: община Чавдар

Други основни промишлени предприятия от медодобивната промишленост, които оперират в района и имат ключово значение за заетостта на населението са: „Елаците Мед“, „Дънди Прешъс Металс Челопеч“, „Аурубис България“ и „Асарел Медет“.

Най-голям дял в структурата на местната икономика заема третичният сектор и по-конкретно търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия – 33%. Дърводобивната промишленост заема 25%, като това се обуславя от количественото богатство на горския фонд.

Състоянието на инфраструктурата се характеризира с изключително добро качество. През последните години на територията на община Чавдар са се извършили множество инфраструктурни проекти, като са модернизирани образователната, спортната, пътната и ВиК инфраструктури.

Препоръки от страна на експертите, изготвили ОПООС:

Необходимо е да се обърне внимание на моментното състояние и перспективите за развитие на отрасли като туризъм и селско стопанство, които влияят и могат да влияят върху състоянието на околната среда.

С цел справяне с проблеми като замърсяване на въздуха, справяне с шума и др. е необходимо община Чавдар, както и всички останали общини в района на Средногорието, които са функционално свързани, да насърчават и поощряват колоездаческата активност, както и развитието на пешеходната инфраструктура между отделните промишлени зони.

6. Анализ на състоянието и динамиката на компонентите и факторите на околната среда

Основната цел на разглеждания раздел е да се анализира състоянието на околната среда (по компоненти и фактори), което има основно значение за разработването и последващото прилагане на програмата за опазване на околната среда на община Чавдар.

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

Анализът на състоянието на околната среда по компоненти и фактори – атмосферен въздух, води, почви, защитени територии и биоразнообразие, шум, зелени площи и т.н. е представено като отделни подточки, както следва:

6.1. Атмосферен въздух

Атмосферният въздух е елемент на околната среда, който оказва пряко и косвено въздействие върху здравословното състояние на човека. Атмосферното замърсяване е проблем на модерното общество, актуален най-вече за големите градове и индустриалните райони, където община Чавдар е част от промишления район на Средногорието.

Качеството на въздуха е последица от комбинираното действие на много и разнообразни фактори. Метеорологичните характеристики въздействат пряко върху разпространението на замърсителите в атмосферния въздух. Нивото на замърсяване на въздуха се определя както от количеството емисии от различни източници, така и от характера на разсейването им в атмосферата.

Във връзка с ограничаване на антропогенното въздействие са издавани различни нормативни актове, имащи за цел защитата здравето на човека и на околната среда от отрицателни последици. С тези закони и норми се ограничават:

- емисии – въз основа на видовете източници се определят допустимите концентрации вредни вещества в т. н. димни газове, които могат да бъдат изпускани в атмосферния въздух – Норми за допустими емисии (НДЕ);
- имисии – определят се допустимите (граничните) концентрации на вредните вещества, чието наличие в атмосферния въздух не е свързано със здравен риск за населението – Пределно допустими концентрации (ПДК). Пределно допустима концентрация (ПДК) е максималната концентрация на вредно вещество, която за определен период от време не оказва нито пряко, нито косвено вредно въздействие върху човека.

В връзка с горното КАВ се оценява чрез пределни нива на основните замърсители в атмосферния въздух, регистрирани за определен период от време (час, 8 часа, 24 часа, година) установени с цел избягване, предотвратяване или ограничаване на вредни въздействия върху здравето на населението или околната среда. При констатация на даден атмосферен замърсител за определен срок, определена с усреднена стойност, се налага предприемането на спешни мерки за регулация на КАВ.

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

Наредба №12/15.07.2010 г. за норми на серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух, издадена от Министъра на околната среда и водите и Министъра на здравеопазването, в сила от 30.07.2010 г. (Обн. ДВ. бр.58 от 30 Юли 2010 г.) определя следните норми за опазване на човешкото здраве и съответните оценъчни прагове по отношение показателя „ФПЧ10“:

Норми за опазване на човешкото здраве и оценъчни прагове за замърсителя ФЧП 10

Фини прахови частици	Период на осведняване	Стойност
Средноденонощна норма за опазване на човешкото здраве (СД НОЧЗ)	24 часа	Прагова стойност от 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ФПЧ10, която да не бъде превишавана повече от 35 пъти в рамките на една календарна година
Средногодишна норма за опазване на човешкото здраве (СГ НОЧЗ)	Една календарна година	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ФПЧ10
Горен оценъчен праг (ГОП) на СДК на ФПЧ 10	24 часа	35 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ФПЧ10, която да не бъде превишавана повече от 35 пъти в рамките на една календарна година
Долен оценъчен праг (ДОП) на СДК на ФПЧ 10	24 часа	25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ФПЧ10, която да не бъде превишавана повече от 35 пъти в рамките на една календарна година
Горен оценъчен праг	Една календарна година	28 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ФПЧ10

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

(ГОП) на СГК на ФПЧ10		
Долен оценъчен праг (ДОП) на СГК на ФПЧ10	Една календарна година	20µg/m3 ФПЧ10

Съгласно националното и европейското законодателство, България е разделена на 6 района с агломерации (над 250 000 души) за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ) и тяхната категоризация в зависимост от степента на замърсяване, представени на фигурата по-долу:

Карта на райони за оценка и управление качеството на атмосферния въздух – източник ИАОС

Община Чавдар е в териториалния обхват на действие на Регионална инспекция по околната среда и водите – София.

За измерване на КАВ в района на Средногорието, където попада и община Чавдар, функционира мобилна автоматична станция на ИАОС на територията на град Пирдоп. Освен това има изградена стационарна система за контрол на ФЧП, която се намира в местността Св. Петка, като събраните данни регулярно се предоставят на общинското ръководство и Общинския съвет. Стационарната система е изградена от „Елаците-Мед“ АД.

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

Качеството на въздуха в района се определя преди всичко от потенциалните емитери, разположени в близост до нея. Те могат да бъдат разделени условно на 4 групи:

✓ **Големи промишлени емитери;**

Предприятията, намиращи се в непосредствена близост до община Чавдар, имат свои собствени пунктове за следене състоянието на атмосферния въздух. „Аурубис България“ АД е изградил и поддържа автоматичен пункт за мониторинг нивата на серен диоксид и фини прахови частици в атмосферния въздух и осигурява последващо аналитично определяне на нивата на олово, арсен, кадмий и никел. „Дънди Прешъс Метълс Челопеч“ също извършва непрекъснат мониторинг на въздуха със собствен прибор за съдържание на фини прахови частици (ФПЧ 10 в мкг./м3).

✓ **Горивни и производствени процеси в малки промишлени предприятия и в бита;**

Друг основен източник на атмосферно замърсяване на територията на община Чавдар е битовото отопление, като показателно за това са измерванията правени през отоплителния сезон и завишените концентрации на замърсители. Изгарянето на твърди горива (вкл. изгаряне на отпадъци) в битовите горивни уредби през отоплителния сезон е най-значимия източник на замърсяване на атмосферния въздух в община Чавдар.

✓ **Автомобилен транспорт;**

Транспортът е сравнително постоянен източник на замърсяване. Карането на дизелови автомобили с влошено техническо състояние, което е пряко следствие от средната продължителност на употреба на автомобилите, е трета по значимост причина за замърсяване на атмосферния въздух в района.

За популяризиране на ползите за компонентите на околната среда община Чавдар е изградила зарядна станция за електромобили и също така ползва такива за нуждите на общинска администрация Чавдар. Станцията се намира в местността Св. Петка.

Зарядна станция с. Чавдар

✓ **Неприятни миризми;**

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

Емисиите на миризми не винаги могат да бъдат предотвратени, дори при най-добрите условия за управлението им. Независимо от обема на емисиите, дали те причиняват вреда или неудобство зависи от конкретните местни условия.

В РИОСВ София, за 2021г. и до този момент не са постъпвали сигнали и жалби за неприятни миризми на територията на община Чавдар. При проверки на експерти на РИОСВ София в производствените предприятия на територията на Средногорието, не са констатирани източници на неприятни миризми.

За вредни вещества в атмосферния въздух, които и към момента не представляват проблем за КАВ на територията на община Чавдар, не се очаква увеличаване на съдържанието им.

В заключение, съгласно действащата нормативна уредба, качеството на атмосферния въздух (КАВ) е задоволително, дори когато превишение на нормата е факт за един-единствен замърсител или за една точка или твърде малка област от територията на общината. В тази връзка е необходимо да бъдат предприети подходящи мерки, в следствие от които съответните норми за КАВ, за всички замърсители, да бъдат спазени.

Препоръки:

- ✓ Да продължи контрола и мониторинг от страна на общинска администрация Чавдар по отношение на програмните документи по управление на качеството на атмосферния въздух;
- ✓ Мерките, които община Чавдар предприема за периода 2021-2027 г. да се насочат към намаляване и/или спазване на средногодишните и среднонощните норми за концентрация на ФПЧ10, ФПЧ2.5 и ПАВ за района.
- ✓ Предвид факта, че причина за влошаване на показателите на КАВ е битовото отопление през отоплителния сезон, трябва да се предприемат мерки по: повишаване на енергийната ефективност на жилищните сгради; преминаване към високоефективни системи за отопление (климатици, термопомпи и др.)

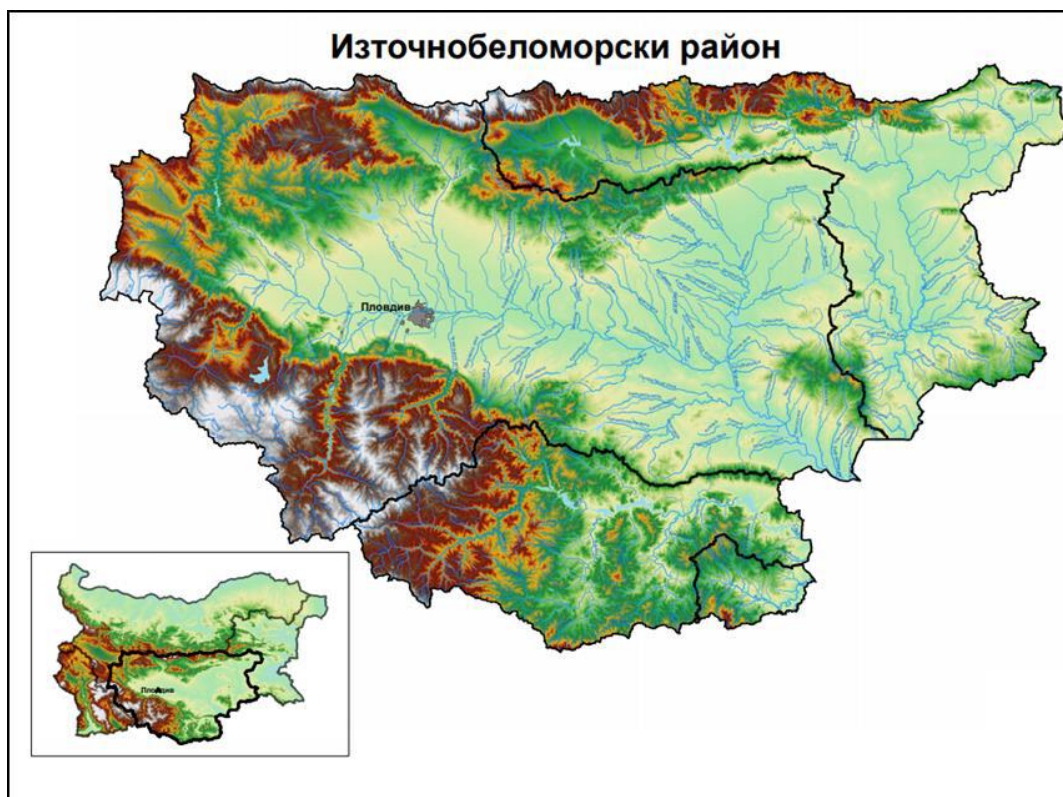
6.2. Води

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода 2021-2027 година

В Р. България управлението на водните басейни се извършва от четирите Басейнови Дирекции, част от държавната администрация на Министерство на околната среда и водите (МОСВ).

Мониторингът на повърхностните води е част от **Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС)** и обхваща програми за контролен и оперативен мониторинг. Целта на мониторинговите програми за контролен мониторинг е да осигурят необходимата информация за оценка на състоянието на водите в рамките на речния басейн или подбасейн. Оперативните програми за мониторинг следва да определят състоянието на водните тела в риск и да оценят промените, които са настъпили в резултат от прилагането на програмата от мерки. Мрежите за контролен и оперативен мониторинг на повърхностни води и измерваните показатели в тях са регламентирани със Заповед №РД-267/03.04.2020г. на Министъра на околната среда и водите.

Управлението на водните басейни на община Чавдар се извършва от Басейнова Дирекция за управление на водите – Източнобеломорски район (ИБР) с административен център гр. Пловдив.

Карта на ИБР

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

В обхвата на Басейнова дирекция за управление на водите Източно-беломорски район попадат 29 пункта за контролен мониторинг и 117 пункта за оперативен мониторинг. Показателите, които се наблюдават по Заповедта са разделени в три основни групи – основни физикохимични, приоритетни вещества и специфични замърсители, като честотата им на мониторинг е от 4 до 12 пъти в годината.

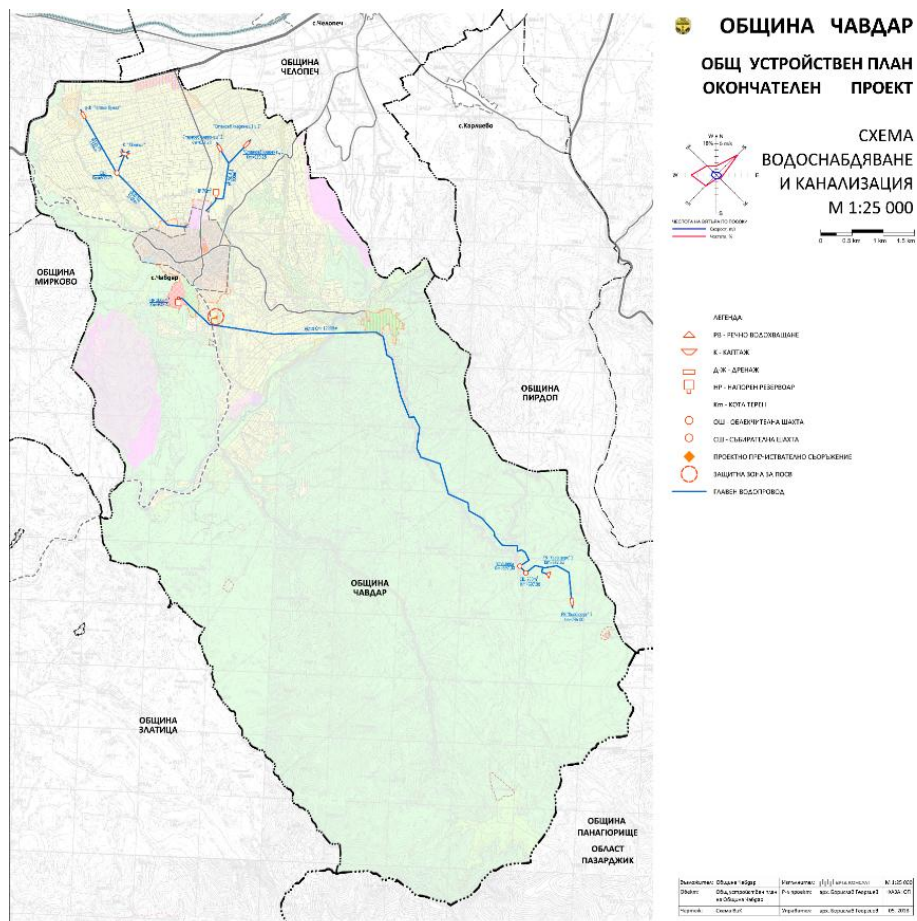
Измерваните показатели са разделени в три групи:

- Основни физикохимични показатели - температура, рН, неразтворени вещества, електропроводимост, биогенни елементи ($\text{NH}_4\text{-N}$, $\text{NO}_3\text{-N}$, PO_4), разтворен кислород, наситеност с кислород, перманганатна окисляемост, БПК, ХПК, желязо, манган, сулфати, хлориди и др;
- Приоритетни вещества - силно токсични, устойчиви и лесно биоакумулиращи се вещества. Броят им е 45;
- Специфични замърсители - органични вещества, тежки метали и металоиди, цианиди, феноли и други специфични вещества.

Община Чавдар не разполага със значителни водни ресурси. Основните водоизточници са реките Тополница, Селска река, Челопешка река, Кьой Дерее, Чам Дерее, от които само река Тополница е с постоянен дебит. Водният потенциал е незначителен. Подпочвените води са предимно инфилтрационен тип, като се подхранват от атмосферни валежи и стичащи се по склоновете повърхностни води.

Водопреносната мрежа в Чавдар е напълно изградена, а 98 % от нея е подменена с тръби РЕВП и РЕНД с диаметър Ø 110,90,75,63 мм. Изградени са три нови водохващания, с които допълнително се добавят 8л вода/секунда.

Канализационната мрежа на населеното място е напълно изградена, но липсва изградена пречиствателна станция за отпадни води. Изграждането на ПСОВ е приоритет за общинската администрация на Чавдар и тя е подготвена с технически проект.

Източник: ПИРО Чавдар

Препоръки:

- ✓ Да се търси финансиране от европейски проекти или друг донор за изграждане на ПСОВ;
- ✓ Да се повиши информираността на населението за превантивни мерки при риск от наводнения;
- ✓ Да се осигури контрол по опазване на качеството на водите предназначени за питейно-битово водоснабдяване.

6.3. Почви и нарушени терени

Почвата представлява сложна природна система изградена от минерални частици, органични вещества, вода, газове, макро- и микроорганизми. Почвата, като компонент на околната среда е незаменим, ограничен и практически

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода 2021-2027 година

невъзстановим природен ресурс, което налага опазването му от вредни въздействия и унищожаване, както и неговото устойчиво ползване.

Почвите в региона са разнообразни. Най-широко разпространени са канелено-горските почви, кафявите почви във високите части, делувиялни и алувиални почви.

Канелените горски почви са най-големият по заемана площ почвен тип в България, като заемат голяма площ и в територията на община Чавдар. Образувани са в условията на преходно-континентален климат, върху различни скали и под влияние главно на широколистни гори. А там, където граничат със смолници, се чувства влиянието на тревистата растителност. Канелените горски почви се делят на типични и излужени.

Кафявите горски почви са песъчливо-глинести. Те са най-широко разпространените почви в планинските райони с над 600 м надморска височина. Тези почви са богати на хумус — до 12%, но хумусното вещество не е много качествено — не е завършен процесът на хумификация. Реакцията е слабо кисела — рН 5,5-6. Средно запасени са с усвоим азот и усвоим фосфор. Нуждаят се от комбинирано торене. На тях обикновено има горска растителност, рядко се използват за земеделие (най-често картофи). В по-високите части на планините кафявите горски почви преминават в тъмноцветни горски и планинско-ливадни. На повърхността обикновено има до 5 см горска постилка от мъртви органични остатъци, след което — 10 до 60 см — хумусно-акумулативен хоризонт. Фрагментирани са — съдържат островърхи камъни в целия профил.

Делувиялните и алувиално-ливадните почви са плодородни почви, които се образуват по поречията на големи реки, върху неспоени чакълесто-песъчливи алувиални наноси, при различен климат. Разпространени са върху I и II надзаливни тераси на реките на страната. Имат само един тънък повърхностен хоризонт — по-тъмен, до 10 см, след което има само слоеве, различаващи се по вида на фракцията. Те са със сиво-жълт цвят и са много плодородни (зеленчуци, ориз, коноп и други). Основните дейности за повишаване на плодородието им, освен торене, са насочени към предпазването им от заливане, заблатяване и засоляване. Алувият представлява материал, който се формира от постоянно течащи води. Той се натрупва по речната тераса като фин материал с богато органогенно и минерално съдържание, което му придава изключителна плодородност. Пример за такива почви са почвите, близко разположени по теченията на българските реки Искър, Марица, Струма, Тунджа. Алувиално-ливадните почви са с дебел почвен хоризонт и високо съдържание на хумус.

Замърсяването на почвата се проявява основно в две форми:

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

✓ Физическо изменение на почвените структури.

Най-големи поражения върху почвите се нанасят от антропогенно натоварените екосистеми. Отклоненията в почвените параметри се отнасят преди всичко до структурата на почвата, нейната порьозност и плътност. Измененията им водят до рязко влошаване на вентилацията и дренажа в почвата, вследствие на което настъпва рязко снижаване на активността и количеството на микроорганизмите разлагащи органичните вещества.

✓ Химическо замърсяване на почвата.

Химическите замърсявания на почвите от антропогенен произход превъзхождат многократно в количествено и качествено отношение всички видове физически измеменения. Те са следствие от много причини, които условно можем да ги разделим в следните групи:

- a) Газове - промишлени отходи съдържащи сяра, а също така съдържащи и тежки метали, халогениди, азотни оксиди;
- b) Прах - дим от промишлени димоотводи, транспортен прах и др.;
- c) Соли - особено тези в резултат на обработване с луги и химикали на пътищата през зимата, рудодобивната промишленост, кариери и др.;
- d) Агрохимикали от растителната защита;
- e) Органични газове и течности.

Измененията в химическите параметри на почвата се отразяват след кратък или по-дълъг период от време върху ръста и продуктивността на отделните видове и техните популации. Човекът, като консумент и почвената флора и фауна, често изпитват косвеното влияние на тези процеси в следствие изменения във вътрешната структура на фитоценозите.

През 2004 г. е разработена и утвърдена от Министъра на околната среда и водите нова програма за почвен мониторинг, която е организирана на три нива. Програмата за мониторинг е изцяло съобразена с последните изисквания на ЕК и ЕАОС, с добрите практики в редица европейски страни, както и с националното законодателство, прието по-късно през 2007-2009г. (Закон за почвите и Наредба за мониторинг на почвите). Програмата за мониторинг е организирана на 3 нива, както следва:

Наблюденията по I ниво (широкомащабен мониторинг) се извършва в равномерна мрежа 16x16 км, в 397 пункта и предоставят данни за оценка състоянието на почвите по следните показатели- 9 тежки метали и металоиди, общ азот, фосфор, органичен въглерод, активна реакция на почвата (pH) електропроводимост, нитратен азот, общ въглерод и устойчиви органични

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

замърсители -16 РАН, 6 РСВ, 15-хлор органични замърсители, обемна плътност. Периодичността на наблюдение - 5 години.

Наблюденията по II ниво са ориентирани към регионални проявления на деградационни процеси – вкисляван е- 54 полигона и засоляване -12 полигона. Процеси на ерозия - водоплощна и ветрова се наблюдават чрез специално разработени математически модели за оценка и прогноза. Почвеното запечатване се оценява на база статистически данни и картиране на земното покритие (проект Корин Земно покритие).

Наблюденията на III ниво се идентифицират с т.н. локални почвени замърсявания, в рамките на които следва да се извършва инвентаризация на площи със замърсена почва. Инвентаризацията е все още частична и нерегулярна, на база на налични данни. През 2007 г. е утвърдена специализирана наредба към ЗООС, предстои да се утвърди методиката за инвентаризацията.

Периодичността на наблюденията е различна в зависимост от процесите. Изпитванията на почвените проби се извършва в 15 Регионални лаборатории на ИАОС, които са акредитирани.

В община Чавдар е разположен пункт за наблюдение на почвите от ниво 1 (широкомащабен мониторинг). Поради специфичните икономически дейности, характерни за района на Средногорието, е възможно да се очаква негативно въздействие върху състоянието на почвите. Поради тази причина, при планиране на икономическото развитие на общината - развитие на земеделско и горско стопанство, добивна промишленост - трябва да се отчита възможността за проявление на подобни процеси и да се планират мерките за тяхното предотвратяване.

Препоръки:

- ✓ Да се инвентаризират съмнителни терени в общината и да се проучат качествата на покривната повърхност за целите на бъдещата им рекултивация. Проучванията да включват изследване на механичния състав, киселинността на субстратите и агрохимичните им свойства във връзка с бъдещата биологична рекултивация. За да се направят проекти за бъдещата рекултивация на нарушените терени, трябва да се изяснят необходимостта и възможностите за бъдещото им ползване.

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

6.4. Защитени територии и биологично разнообразие

България е една от най-богатите страни в Европа от гледна точка на уникална флора и фауна (биологично разнообразие), разнообразие от местообитания, обширни гори и други ресурси с биологично значение. Всъщност всички основни естествени местообитания в Европа могат да се открият и в България - от високопланински гори до крайморски езера и пясъчни дюни.

България вече предприе много важни мерки за опазване на биологичното разнообразие. Тя е първата страна от Централна и Източна Европа, която осъществява стратегическо планиране на национално равнище за биоразнообразието чрез Националната стратегия за опазване на биологичното разнообразие от 1998 г. Законът за защитените територии (ЗЗТ) е приет от Народното събрание през ноември 1998 г. Той определя взаимоотношенията между институциите, отговорни за защитените територии и гарантира поефективното опазване на природата и защита на местните интереси. Законът въвежда съвременна и съобразена с международните норми категоризация на защитените територии: резерват, национален парк, природна забележителност, поддържан резерват, природен парк и защитена местност. Шестте категории защитени територии се различават по състояние и степен на съхраненост на дивата природа в тях. Това определя целите на управление на съответната защитена територия. Като правило може да се окаже, че колкото по-непокътната е природата, толкова е по-строг режимът на защита и управление на съответния природен обект. Това се изразява предимно в ограничаване на човешките дейности в него, с цел съхранение на естествените екосистеми.

Националната екологична мрежа включва защитени зони като част от Европейската екологична мрежа "Натура 2000" и защитени територии, които не попадат в защитени зони. Целта е дългогодишно опазване на биологичното, геологичното и ландшафтното разнообразие. Биологичното разнообразие е многообразието на всички живи организми във всички форми на тяхната естествена организация, техните съобщества и местообитания, на екосистемите и процесите, протичащи в тях. Биологичното разнообразие е част от националното богатство и опазването му е задължение с приоритетна значимост. Защитените територии са предназначени за опазване на биологичното разнообразие в екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и опазване на характерни или забележителни обекти на неживата природа. Законът регламентира процедурите за обявяване и промените в защитените територии -

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

прекатегоризиране, заличаване, промяна на площта, режима и др. както и управлението, стопанисването и охраната им.

Опазването на биологичното разнообразие изисква дългосрочно опазване на местообитанията, където оцеляват редките видове. В България политиката за решаване на поставената задача включва мерки като: създаване на Мрежа по Натура 2000; увеличаване на териториите под специална защита и създаването на режими за тяхното управление.

В допълнение към опазването и възстановяването на местообитанията, понякога са необходими специални усилия за опазване на специфичните видове, които са изключително застрашени. В България все още липсва всеобхватен преглед върху състоянието на растителните и животинските видове. Последната Червена книга на България бе публикувана през 1984 г., т.е. преди повече от двадесет години. Към този момент 574 висши растителни видове са изброени като редки (от общо 3600 висши растителни видове), а 158 са определени като застрашени.

Територията на община Чавдар попада в обсега на две защитени територии по Натура 2000:

Защитена зона за опазване на дивите птици „Средна гора“ (BG0002054), обявена със Заповед № РД-273/30.03.2012 г. на Министъра на Околната среда и водите. Предмет на опазване са следните видове птици:

Видове по чл. 6, ал. 1, т. 3 от Закона за биологичното разнообразие (белогръб кълвач, червеногуша мухоловка, белоопашат мишелов, белошипа ветрушка, полска бърбрия, бухал, бял щъркел, горска чучулига, градинска овесарка, дебелоклюна чучулига, земеродно рибарче, козодой, кръстат орел, късопръст ястреб, късопръста чучулига, ливаден блатар, ястребогушо коприварче, уралска улулица, червеногърба сврачка, червеночела сврачка, сирийски пъстър кълвач, планински кеклик, среден пъстър кълвач, полубелобрата мухоловка, осояд, черен кълвач, синявица, орел змияр, тръстиков блатар, малък креслив орел, сив кълвач, сокол скитник, ливаден дърдавец, малък орел, черен щъркел);

Видове по чл. 6, ал. 1, т. 4 от Закона за биологичното разнообразие (черношипа вертушка, орко, обикновен мишелов, малък ястреб, голям ястреб, обикновен пчелояд, ръчен дъждосвирец, зеленоглава патица и зеленоножка).

Защитена зона за опазване на природните местообитания на дивата флора и фауна „Средна гора“ (BG0001309), приета с Решение № 661/16.10.2007 г. на Министерския съвет, изменена с Решение № 811/16.11.2010 г. на Министерския

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

съвет. Предмет на опазване в зоната, съгласно чл. 8, ал. 1, т. 2 от Закона за биологичното разнообразие:

Типове природни местообитания – отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества, полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик, богати на видове картови съобщества върху силикатен терен в планините, оро-мазийски ацидофилни тревни съобщества, низинни сенокосни ливади, хазмофитна растителност и др.

Бозайници – широкоух прилеп, европейски вълк, видра, дългокрил прилеп, дългоух нощник, остроух нощник, дългопръст нощник, трицветен нощник, голям нощник, средиземноморски подковонос, южен, голям и малък подковонос, лалугер, кафява мечка, пъстър под;

Земноводни и влечуги – жълтокоремна бумка, ивичест смок, обикновена блатна костенурка, шипоопашата костенурка, голям гребенест тритон;

Риби – маришка мряна, европейска горчивка;

Безгръбначни – ручеен рак, обикновен паракалоптенус, одонтоподизма, ценагрион, кордулегастер, лицена, полиоматус, обикновен сечко, бръмбар рогащ, буков сечко, осмодерма, алпийска розалия;

Растения - *drepanocladus vernicosus* – вид мъх.

Задълженията на община Чавдар за опазване на биологичното разнообразие, произтичат от Закона за биологичното разнообразие, посочени в чл. 118, както следва:

✓ **осъществява дейности по опазване на биологичното разнообразие;**

✓ **интегрира опазването на биологичното разнообразие и устойчивото управление на биологичните ресурси във всички планове, проекти, програми, политики и стратегии в съответния сектор, като включва в тях преди всичко дейности по опазване на биологичното разнообразие, в съответствие с приоритетите на този закон, на Националната стратегия и на Националния план за опазване на биологичното разнообразие;**

✓ **сътрудничи с други компетентни органи, когато дейностите имат**

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

взаимосвързани или натрупани ефекти върху биологичното разнообразие или когато тяхната компетентност засяга един и същ обект или територия;

✓ използва резултатите от проучването на биологичното разнообразие при изготвянето на планове, проекти, програми и политики в сектора или между секторите;

✓ контролира дейността на собствениците или ползвателите на земи, горски територии и водни площи, включени в Националната екологична мрежа;

✓ санкционира нарушители в предвидените в Закона за биологичното разнообразие случаи в определени случаи чрез оправомощено длъжностно лице;

✓ осъществява международно сътрудничество по въпроси от обща загриженост, свързани с опазване на биологичното разнообразие и защитените зони.

Защитените, застрашени и редки растителни и животински видове, като са посочени тяхното разпространение, природозащитен статут, както и мерки за защита на съответните видове, попадащи в териториалния обхват на община Чавдар са описани в таблиците, какво следва:

Защитени, редки и застрашени животински видове

Наименование	Местообитание	Разпространение	Статут	Мерки
Видра	Естествени речни	33	Уязвим	Възстановяване на

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода 2021-2027 година

Lutra lutra L. Разред Хищници Сем. Порови	течения и затворени водоеми	„Средна гора“	вид, защитен по ЗБР	крайбрежната растителност. Осигуряване на проходи през пътищата. Мониторинг на вида. Зарибяване. Ограждане на рибарници. Компенсирание на щетите от вилдрата.
Пъстър пор Vormela peregrina Разред Хищници Сем. Порови	Ливади, пасища, каменисти терени, пустеещи земи, включително по речни долини, суходолия, каньони	Село Чавдар	Уязвим вид, защитен по ЗБР	Картиране на находищата. Изграждане на проходи през пътищата и осигуряване на екологични коридори между находищата.
Лалугер Spermophilus citellus (Citellus citellus) Разред Гризачи Сем. Катерици	Необработваеми земи (целини, пасища, ливади и др.), покрити с ниска тревиста растителност, върху еднородни, слабо уплътнени водопроникливи	Село Чавдар	Защитен вид по ЗБР	Подробно картиране на разпространението, изясняване на вътрешновидовата структура и оценка на състоянието на числеността на локалните популации и местообитанията

почви		им.		
Червенокоремна бумка <i>Bombina bombina</i> Разред Безопашати Сем. Бумки	Затревени водоеми, локви, речни заливи	Село Чавдар, 33 „Средна гора“	Защитен вид по ЗБР	Провеждане на изследвания върху биологията и екологията на вида и мониторинг на състоянието му.
Жълтокоремна бумка <i>Bombina variegata</i> Разред Безопашати Сем. Бумки	Покрай канавки, малки блата, локви, полупресъхнали потоци и рекички	Село Чавдар, 33 „Средна гора“	Защитен вид по ЗБР	Провеждане на изследвания върху биологията и екологията на вида и мониторинг на състоянието му.
Бял щъркел <i>Ciconia Ciconia</i> Разред Щъркелоподобни Сем. Щъркелови	Предимно населени места в ниските части на страната и в близост до реки, оризища, влажни ливади, язовири	Село Чавдар	Уязвим вид, защитен по ЗБР	Спасяване на рисковите гнезда чрез монтиране на изкуствени платформи.
Черен щъркел <i>Ciconia nigra</i> Разред Щъркелоподобни Сем. Щъркелови	Равнинни и планински широколистни гори, скални комплекси, проломи на реки, язовири, микроязовири, рибарници, оризища и др.	Село Чавдар	Уязвим вид, защитен по ЗБР	Установяване на точните координати на всяко сигурно гнездово находище.

Късопръст ястреб <i>Accipiter brevipes</i> Разред Соколоподобни Сем. Ястребови	В околностите на реки, в предпланините и основно в равнините	Покрай р. Тополница	Уязвим вид, защитен по ЗБР	Фокусирани проучвания върху числеността и заплахите за вида.
Белогръб кълвач <i>Dendrocopos leucotos</i> Разред Кълвачоподобни Сем. Кълвачови	Стари букови, буково- иглолистни и дъбови гори до 1700 m н. в., с повече мъртви и отмиращи дървета	Село Чавдар, 33 „Средна гора“	Застраш ен вид, защитен по ЗБР	Ограничаване на санитарните сечи в старите гори.
Дебелоклюна чучулига <i>Melanocorypha calandra</i> Разред Врабчоподобни Сем. Чучулигови	Тревни съобщества, пасища, обработваеми земи.	Село Чавдар и околност ите	Застраш ен вид, защитен по ЗБР	Строг контрол върху международния ловен туризъм по отношение на отстрела на защитени по българското законодателство птици. Проучване на главните места за концентрация по време на миграция и зимуване и осигуряване на тяхната защита
Градинска овесарка <i>Emberiza hortulana</i> Разред Врабчоподобни	Обитава открити пространства с разпръснати храсти и ниски дървета. Среща се и в обработваеми земи	Повсеме стно	Уязвим вид, защитен по ЗБР	Целенасочено проучване на гнездовото му разпространение в общината.

Сем. Овесаркови с разположени по периферията синури и храсталаци, стари лозя и други обработваеми земи, ливади и пасища с хасталаци и широколистни дървета.

Белоопашат мишелов <i>Buteo rufinus</i> Разред Соколоподобни Сем. Ястребови	Обитава открити хълмисти терени в предпланините близо до дефилета, проломи и ждрела на реки.	Село Чавдар, част от 33 „Средна гора“	Уязвим вид, защитен по ЗБР	Изработване на Планове за управление на защитените зони, в които се среща. Отчитане на хабитатните изисквания на хищните птици в лесоустройствените проекти.
Скален орел <i>Aquila chrysaetos</i> Разред Соколоподобни Сем. Ястребови	Широколистни гори и труднодостъпни скални комплекси	Село Чавдар, част от 33 „Средна гора“	Уязвим вид, защитен по ЗБР	Целенасочено проучване на гнездовото му разпространение в общината.
Голям ястреб <i>Accipiter gentilis</i> Разред Соколоподобни Сем. Ястребови	Високостъблени гори в планините и равнините, крайречни гори. В много райони гнезди в иглолистни	Село Чавдар	Застрашен вид, защитен по ЗБР	Спазване на забраната за отстрел на вида и санкциониране на лицата, които изземват яйца и малки от

култури, които сега са едно от типичните размножителни местообитания на вида. Нерядко гнездата се намират близо до селища.		гнезда. Контрол на дърводобивната, спортната и събираческата дейност в горите през гнездовия период. Забрана на отглеждането на хищни птици от частни лица и от организации с комерсиална цел (соколарство, търговия).		
Черен кълвач <i>Dryocopus martius</i> Разред Кълвачоподобни Сем. Кълвачови	Обширни стари иглолистни, букови и смесени гори	Село Чавдар	Уязвим вид, защитен по ЗБР	Ограничаване на санитарните сечи в старите гори.
Сив кълвач <i>Picus canus</i> Разред Кълвачоподобни Сем. Кълвачови	Първични букови и дъбови гори до 1000- 1200 m н. в. Вторично – крайречни и други гори със стари дървета, градски паркове, овощни градини. Извън гнездовия период се среща до горната граница на горите.	Село Чавдар	Застраш ен вид, защитен по ЗБР	Ограничаване на санитарните сечи в старите гори.

Ливаден дърдавец Crex crex Разред Жеравоподобни Сем. Жеравови	Обработваеми площи, но се среща и по влажни ливади	Село Чавдар	Уязвим вид, защитен по ЗБР	Ежегоден мониторинг на по- значимите находища. Специален режим на косене в местообитанията.
Бухал Bubo bubo Разред Совоподобни Сем. Същински сови	Слабо посещавани от човека труднодостъпни места, главно в скални масиви и сипеи, пещери, крайнини на гори, разредени стари гори, често в речни долини, близо до реката.	Село Чавдар	Застраш ен вид, защитен по ЗБР	Проучване на биологията, числеността и съвременното разпространение на вида.
Речен дъждосвирец Charadrius dubius Разред Дъждосвирцоподо бни Сем. Дъждосвирцови	Реки, потоци, постоянни сладководни езера, блата и водоеми, чакълести брегове, пясъчни коси, райони за съхраняване на отпадъчни води, хвостохранилища, канали, дренажни канали и др.	Село Чавдар, покрай р. Тополниц а	Уязвим вид, защитен по ЗБР	Мониторинг на разпространението и числеността на гнездовата популация на територията. Изучаване на биологията и екологията на вида.

Сокол орко <i>Falco subbuteo</i> Разред Соколоподобни Сем. соколови	Крайречни хабитати, в Западна и Северна България често се придържа към населени места, където се изхранва със синантропни видове птици. Присъства в равнинните части, в редки, просветлени широколистни, смесени или иглолистни гори, в близост до открити пространства.	Село Чавдар	Уязвим вид, защитен по ЗБР	Проучване на биологията, числеността и съвременното разпространение на вида. Проучване на биологията, числеността и съвременното разпространение на вида.
Лицена <i>Lycaena dispar</i>	Влажни места	Село Чавдар	Уязвим вид, защитен по ЗБР	Проучване на биологията, числеността и съвременното разпространение на вида.

Голям подковонос Rhinolophus ferrumequinum Разред прилепи Сем. Подковоноси прилепи	Обитава пещери, скални ниши, хралупи, изоставени сгради и други закрити места със сравнително голям вход и обем.	Повсеме стно разпрост ранение	Защитен вид по ЗБР	Отчитане наличието и важността на дадени обекти, по отношение на голям подковонос, при разработването на екологични оценки за биоразнообразието (Оценки за въздействие върху околната среда, Оценки за съвместимост); Допълнителни проучвания за видовете.
Малък подковонос Rhinolophus Hipposideros Разред прилепи Сем. Подковоноси прилепи	Обитава пещери, скални ниши, хралупи, изоставени сгради и други закрити места със сравнително голям вход и обем.	Повсеме стно разпрост ранение	Защитен вид по ЗБР	Отчитане наличието и важността на дадени обекти, по отношение на голям подковонос, при разработването на екологични оценки за биоразнообразието (Оценки за въздействие върху околната среда, Оценки за съвместимост); Допълнителни проучвания за

 видовете.

Списък на вековните дървета в община Чавдар

Наименование	Разпространение	Характеристики	Мерки за защита
Черница Morus spp.	Село Чавдар	Реална възраст: null Височина (m): 40 Периметър (m): 4.6	Строг контрол по отношение на дейности, водещи до унищожаване, увреждане или влошаване физиологичното състояние на дърветата, обявени за защитени. Опазване от унищожаване или увреждане.

Защитени, редки и застрашени растителни видове

Наименование	Местообитаване	Разпространение	Статут	Мерки за защита
Шахматовидна ведрица Fritillaria	Обитава влажни тревни съобщества,	Село Чавдар	Критично застрашен вид	Поддържане на сенокосния режим на

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода 2021-2027 година

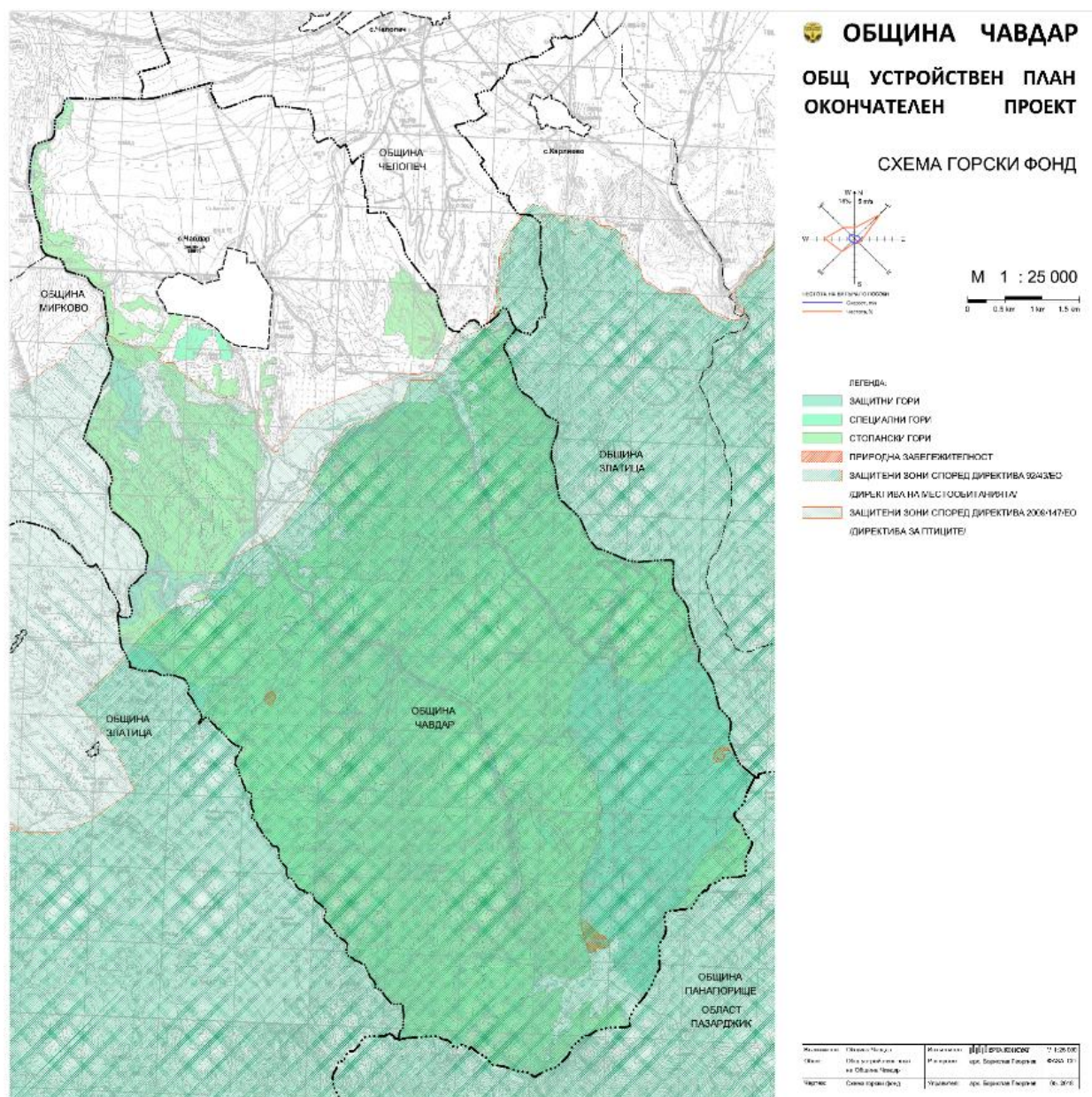
meleagroides	локализирани в зоната		по ЗБР	ползване в находищата
Отдел				
Покритосеменни	между преовлажнените и			
и				
Сем. кремове	ксеромезофилните			
	е			
	участъци			

6.5. Гори и ловно стопанство

Горското стопанство включва територията на Държавния горски фонд в общините Чавдар, Пирдоп, Златица, Чавдар, Мирково и Челопеч. Общата площ на горския фонд в Държавното горско стопанство „Пирдоп“ е 39 987,7 ха. Залесената част от дървопроизводителната площ е 35 648,2 ха (89,1 % от площта на горското стопанство). Незалесената дървопроизводителна площ е 1178,3 ха (2,9% от общата площ на стопанството). От нея 16,8 ха заемат невъзобновените сечища, 1178,3 ха (2,9%) са голини. Общо дървопроизводителната част на горското стопанство е 36 826,5 ха, което е 92,0% от общата му площ. Недървопроизводителната горска площ е 3161,2 ха (8,0% от общата площ на горския фонд). От нея може да се използват дадени части за поляни, ливади, горски разсадник, дивечови ниви и др.

Поради слабото естествено възобновяване на горите, най-вече се разчита на изкуственото възстановяване чрез залесяване. Това е предпоставка за противоерозионна дейност.

Наличието на горски територии в община Чавдар благоприятства развитието на ловно-стопанска дейност. На 10 август 2019 г. в село Чавдар беше открит изграденият нов ловен дом, който да се ползва и стопанисва от членовете на Ловно-рибарската дружинка. С това събитие се даде старт на птичия лов за сезон 2019-2020 година. Сградата се намира в южния край на село Чавдар, малко преди отбивката на пътя за местността „Св. Петка“.

Източник: ПИРО Чавдар

Общинската администрация на община Чавдар полага усилия за развитието на потенциала на ловно-стопанската дейност, като реализира проекти за подобряване на достъпността в горите, един от които е за реконструкция и рехабилитация на горски пътища, финансиран от Програма САПАРД.

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
 2021-2027 година

7. Анализ на фактори за въздействие

7.1. Отпадъци

Община Чавдар разполага със стратегически и нормативни документи, които да осигурят екологосъобразното управление на отпадъците на нейна територия. Изпълнението на Програмата за управление на отпадъците допринася за подобряване на управлението на отпадъците на общинско ниво и за изпълнение на националните цели и политики в областта на управление на отпадъците.

Основната цел на Общинската програма за управление на отпадъците е да се постигне високо ниво на защита на околната среда в община Чавдар, чрез законово регламентирано, екологосъобразно и ефективно управление на отпадъците.

Съгласно ОПУО, генерираните отпадъци на територията на община Чавдар са основно неопасни битови отпадъци. Генерират се също така и смесени неопасни отпадъци от домакинствата, растителни отпадъци от поддържане на зелените площи, парковете, градините, строителните отпадъци от ремонтната и строителната дейност.

Според анализите, основните източници на отпадъци в общината са гражданите, домакинствата, частните фирми, училищата, строителството, животинските ферми и заведенията.

Най-голямото количество са битовите отпадъци, които се получават от жизнената дейност на хората по домовете, държавните и общинските сгради. Към тях се приравняват и отпадъците от търговските обекти, предприятията, обектите за отдых и забавления, които нямат характер на опасни отпадъци и в същото време тяхното количество и състав няма да попречи на третирането им съвместно с битовите.

Морфологичен състав на отпадъците:

Основна предпоставка за адекватно определяне на състава на битовите отпадъци е правилното дефиниране и оценка на различните отпадъчни потоци на територията на общината, а също и определянето на тяхната тежест по отношение на общото количество образувани отпадъци.

Показателят морфологичен състав характеризира количеството на отделните компоненти спрямо общото количество на отпадъците (хартия,

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

хранителни отпадъци, пластмаси, текстил, стъкло, метали, опасни отпадъци и др.). Данните за морфологичния състав са необходими при избор на системи за разделно събиране на отпадъци или при оптимизация на въведените такива. Има важно значение при определяне на метода за предварително третиране и обезвреждане на отпадъците, включително вида и капацитета на съоръженията.

Жителите на дадена административна единица образуват различно количество отпадъци с различен състав. Тези показатели зависят от социалния статус, битовите особености на средата, изградената култура на потребление и други фактори.

Морфологичния състав на отпадъците образувани на територията на община Чавдар е направен през четирите сезона (пролет, лято, есен, зима) на 2020 година.

Анализът на състава на генерираните отпадъци от територията на община Чавдар обхваща следните фракции: Хранителни; Хартия и картон; Пластмаса; Текстил; Гума; Кожа; Градински; Дървесни; Стъкло; Метали; Инертни; Опасни; Други – неопределими.

Битови отпадъци:

Основен показател при дефиниране на битовите отпадъци е нормата на натрупване, показваща количеството на отпадъците, образувани от един човек за определен период от време, обикновено година. Нормата на натрупване може да се изрази в тегловни (кг/жител/год.). Въз основа на отчетените количества на битовите отпадъци са изчислени и нормите на натрупване за последните години. В таблицата са показани данни за количествата на образуваните отпадъци през последните години на територията на община Чавдар:

Година	Генерирани отпадъци	Брой население	Средно тона на жител
2017 година	311 т	1 220	0,25
2018 година	391 т	1 216	0,26
2019 година	402 т	1 196	0,34

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода 2021-2027 година

2020 година	390 т	1 196	0,33

Съгласно ЗУО са поставени цели за намаляване количеството на депонираните отпадъци, които следва да се изпълняват от общините, а именно: Цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници:

- ✓ до 1 януари 2016 г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло;
- ✓ 2. до 1 януари 2018 г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло;
- ✓ 3. До 1 януари 2020 г. – най-малко 50 на сто от общото им тегло.

Цели за ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци - най-късно до 31 декември 2020 г. до 35 на сто от общото количество на отпадъците.

Сметосъбирането на територията на община Чавдар е организирано за извозване на твърди битови отпадъци. Тази дейност се осъществява от „Екотрансфактор“ ЕООД на база сключен договор. Организацията по сметосъбиране се осъществява посредством 350 бр. 240-литрови кофи за смет и 40 контейнера тип „бобър“ с обем 1100 л., разположени по схема на територията на с. Чавдар. Обслужването на съдовете се осъществява по график одобрен от община Чавдар.

Депото за неопасни отпадъци, находящо се местността „Бостанлъка“, е рекултивирано през 2020г. Рекултивацията му е финансирана от Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) . Неопасните отпадъци генерирани в община Чавдар се извозват до регионалното депо в община Златица.

На 31.01.2020 г. се откри строителна площадка по проект „Изграждане на компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци на територията на Община Златица за общините Златица, Антон, Копривщица, Мирково, Пирдоп, Чавдар и Челопеч“. Реализацията на проекта цели намаляване на количеството депонирани битови отпадъци чрез осигуряване на допълнителен капацитет за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци и за разделно събиране и рециклиране чрез компостиране на

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

зелени и/или биоразградими отпадъци. На 26.01.2021 г. се откри горецитираният обект, който отговаря на всички съвременни изисквания и норми.

Данните за РСУО Златица по отношение на морфологичния анализ на видовете отпадъци, които се депонират за 2019 г. е описан, както следва:

PCYO	Златица
Ситна Фракция<4см	19%
Градински	15%

Картон	4%
Дървесни	3%
Метали	2%
Опасни	1%
Кожа	1%
Гума	1%

Източник: проект БШПС

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

Регионалната програма за управление на отпадъците на територията на общините Златица, Чавдар, Мирково, Пирдоп, Челопеч, Антон и Копревщица установява система за управление на отпадъците, като включва инвестиционни и неинвестиционни /"меки"/ мерки за управление на битовите отпадъци. Инвестиционните мерки се предвиждат по отношение на събирането, рециклирането, предварителното третиране и крайното обезвреждане чрез депониране. Рамковата директива за отпадъците въвежда нова йерархия на управлението на отпадъците. Тя е крайъгълен камък на законодателство и политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията на управление на отпадъците от страните членки гарантира най-високо ниво на съответствие с европейските документи за ефективно използване на ресурсите, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин. Йерархията задава пет възможни начина за институциите и бизнеса за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

- ✓ Предотвратяване на образуването на отпадъци;
- ✓ Подготовка за повторна употреба;
- ✓ Рециклиране;
- ✓ Друго оползотворяване, напр. оползотворяване за получаване на енергия;
- ✓ Обезвреждане (депониране, изгаряне без оползотворяване на енергията и др.).

На територията на община Чавдар няма данни за наличие на нерегламентирани сметища.

Зелени отпадъци:

Към морфологичния анализ са включени и зелените отпадъци, генерирани от община Чавдар. Важно е да се отбележи, че "Биоразградими отпадъци" са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно. Това са биоразградими отпадъци от паркове и градини, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от хранително-преработвателните предприятия. Те се разделят на два основни потока: зелени отпадъци от паркове и градини, които съдържат около 50- 60% влага и повече дървесина и кухненски отпадъци, при които съдържанието на влага достига до 80%.

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

Отпадъците от обществените паркове, гробищата, крайпътните насаждения и др. обикновено се събират разделно. В Инструкциите за прилагане на нормативните изисквания, свързани с управлението на биоотпадъците (насоки за прилагане на Наредба за третиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 235 от 15.10.2013) г., обн. ДВ, бр. 92 от 22.10.2013 г. е показана таблица с типични примери за компостиране на място, като са посочени някои основни характеристики.

Строителни отпадъци:

“Строителни отпадъци” са отпадъците, получени в резултат на строителната дейност на строителни площадки, както и отпадъци от разрушаване или реконструкция на сгради и съоръжения. Състоят се главно от бетон, тухли, камъни, земни маси и керамика, изолации, дървесни материали и пластмаси, хидроизолации, керемиди и др. Съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците, отговорността за управлението на строителните отпадъци е на притежателите им – лицата, при чиято дейност се образуват или лицата, в чието владение се намират тези отпадъци. Задължение на притежателите е да покрият разходите за управлението им и да организират извършването на дейностите с отпадъците в съответствие с нормативните изисквания.

Към момента на изготвяне на програмата в общината липсват точни данни за генерираните строителни отпадъци, но е известно, че са в много малки количества.

Препоръки:

- ✓ Необходимо е да бъде усъвършенствана системата за разделно събиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки и да бъде изградена инсталация за предварително третиране, която да гарантира изпълнението на целите за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло;
- ✓ Нужно е в общината да бъде повишена обществената информираност и ангажираност в разделното събиране на отпадъци от бита.

7.2. Хвостохранилища и медодобивна промишленост

Съществуващите две действащи хвостохранилища и едно закрито на територията на община Чавдар, както следва:

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

- ✓ Хвостохранилище „Бенковски1“ е елемент от рудодобивния комплекс на „Елаците Мед“ АД. Попада в територията на община Мирково, като малка част от него навлиза в обхвата на община Чавдар. Това хвостохранилище е рекултивирано;
- ✓ Хвостохранилище „Бенковски 2“ също е елемент от рудодобивния комплекс на „Елаците Мед“ АД. Въведено е в експлоатация през 1998 г. общата му площ е около 300 дка, разположено е във водосбора на р. Тополница, в землищата на с. Бенковски, с. Петрич и с. Чавдар. В това хвостохранилище се депонира отпадъкът от експлоатацията на обогатителния комплекс на рудник „Елаците“. Самият рудник се намира на територията на Етрополе, докато обогатителният комплекс е в с. Мирково. Хвостохранилище „Бенковски 2“ е разделено на два участъка „Ай дере“ и „Сулуджа дере“, като последният попада изцяло в територията на община Чавдар. Заедно с хвоста там попадат и киселинните води от рудника.
- ✓ Хвостохранилище „Челопеч“ – Въведено в експлоатация през 1974 г. Общата площ на хвостохранилището е 1 641,8 дка. Технологиата по която се депонира хвоста е като минният отпадък от преработката се депонира в хвостохранилището под формата на сгъстен до 50% твърда фракция, пулп.

През 2018 г. в хвостохранилище „Бенковски-2“ е внедрена иновативна технология по обезводняване и уплътняване на депонирания хвост с помощта на специализирана машина MudMaster. По прилагането на тази технология Елаците-Мед е сред първите страни в Европа.

Особено важен за устойчивостта на хвостохранилищата е контролът на нивото на филтрационните води. В „Бенковски-2“ това се постига чрез използването на изградена пиезометрична система за мониторинг в реално време и контрол на депресионната крива на филтрационния поток през тялото на хвостовата стена, нейното постоянно подобрене, както и анализ на потока от данни. Системата е автоматична и е калибрирана да обявява аларми с различна степен за всеки един мониторингов сондаж, в случай че се достигне до предварително зададени нива на водата. Във връзка с възможните аларми могат да се предприемат и съответните мерки, за да се понижи нивото на депресионната крива до безопасни граници. Това осигурява устойчивостта на съоръжението, като същевременно гарантира проектните обеми за депониране на хвостов материал.

В изпълнение на Програмата по опазване и възстановяване на околната среда, Елаците-Мед, считано от юли 2016 г., изпълнява техническа и биологична рекултивация на площи от въздушния откос на хвостохранилище „Бенковски-2“, като към настоящия момент от него са рекултивирани приблизително 260 дка.

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

С внедряването на тези най-съвременни технологии и с провежданата рекултивация, се гарантира безопасността на хидротехническото съоръжение, като се подобряват параметрите на околната среда в района на „Бенковски-2“.

7.3. Шум

На територията на община Чавдар основните източници на шумово замърсяване са свързани с преминаващия автомобилен и вътрешноселищен транспорт. Въздействие оказват различните дейности на населението - работилници, търговски обекти и др. Големите промишлени източници са разположени извън общината. Не са провеждани контролни измервания на шума в общината.

7.4. Контрол на факторите за радиация

На територията на община Чавдар не са установени източници на радиационно замърсяване и няма регистрирани йонизиращи лъчения.

7.5. Зелена система

През 2018 г. в община Чавдар е приета и действа Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на община Чавдар. Освен цитираната Наредба други такива засягащи околната среда са : Наредба № 1 за осигуряване на обществения ред, поддържане на чистотата, опазване на общинското имущество, околната среда и противопожарната охрана на територията на община Чавдар, Наредба за управление на отпадъците на територията на община Чавдар.

В територията на община Чавдар попадат множество обекти, които са част от зелената система на общината с налични зелени площи: увеселително развлекателен комплекс в местността Св. Петка, археологически парк, параклис, спортно-туристически атракции, паркинг, централна част на населеното място и др.

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

За поддръжката на гореизложените обекти се грижи община Чавдар, като същите са в отично състояние. Основната трудност пред общинската администрация се явява липсата на достатъчен човешки ресурс за поддръжка на местата предназначени за обществено ползване. Периодично се кандидатства по програми за временна заетост, чрез които все пак се назначават работници по озеленяване, макар и за определен срок.

Относителен ограничител от природен характер за територията на община Чавдар е факта, че най-привлекателната ѝ част като ландшафт попада в границите на Защитена територия и част от Националната екологична мрежа Натура 2000, в които има определен лимитиращ режим за някои видове дейности.

Тъй като наличието на зелени площи оказва благоприятно въздействие върху околната среда, община Чавдар има за цел да извърши обстойно обследване на статуса на съществуващата зеленина. Съобразно характерните за населеното място – ландшафт, жилищни сгради, както и стъпвайки на демографските условия, общинска администрация Чавдар ще планира до голяма степен своите екологични мерки за увеличаването на броя на зелените площи и растителността на своята територия.

Зелената система включва следните категории зелени площи:

- ✓ Обществени паркове и градини;
- ✓ Специализирани паркове и градини;
- ✓ Санитарно - защитно озеленяване;
- ✓ Транспортно озеленяване;
- ✓ Озеленяване за ограничено ползване.

Те имат следните по-важни социални и екологични функции: рекреационни /задоволяват потребностите от спорт и отдих/; естетически и ландшафтно-естетически; биоклиматични – приток на свеж чист въздух, подобряване на микроклиматичните характеристики на средата; мелиоративни - преразпределение на повърхностния и подземен отток на водите; екологични – предотвратяване миграцията на замърсители от урбанистичните дейности и транспорта, продуцират кислород, поглъщат част от вредните газове и праха, блокират миграцията на тежките метали /от транспорта и промишлеността/ в почвата и околната среда.

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

В заключение на гореизложеното, през последните години община Чавдар полага усилия за опазването на околната среда, като се забелязват редица подобрения.

8. Административен капацитет, администриране и публичност на дейностите по опазване на околната среда в община Чавдар

Администрацията в община Чавдар изпълнява компетентно, ефективно, отговорно и координирано своята дейност и следва принципите на отчетност и прозрачност при предоставяне на публична информация и услуги. Администрацията в община Чавдар инвестира в укрепване и повишаване на своя административен капацитет по отношение на дейностите по опазване на околната среда.

Повишаването на административния капацитет ще допринесе за подобряване на работата на общинската администрация за ефективно и ефикасно изпълнение на местните политики и повишаване качеството на обслужване, при отчитане на нуждите на гражданите и всички заинтересовани страни. Общинската администрация работи съобразно всички законови разпоредби на ЕС и Република България, както и в унисон с наредбите на местно ниво.

Към 2021 г. в структурата на общинска администрация Чавдар липсва експерт еколог, но отговорностите по опазване на околната среда са вменени на друг служител. В допълнение община Чавдар е в тясно сътрудничество и участва в сдружение „Средногорие-Еко“, където членуват всички общини от района на Средногорието. Те се събират регулярно за осигуряване на качествено и ефективно опазване на околната среда в района, подобряване на жизнената среда и облика на населените места.

Услугите, които община Чавдар предоставя за опазване на околната среда са:

- ✓ Озеленяване и почистване;
- ✓ Сметосъбиране и сметоизвозване;
- ✓ Обезвреждане на битови отпадъци в депа или други съоръжения.

9. Финансови инструменти

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода 2021-2027 година

Инвестициите за опазването на околната среда са важна предпоставка не само са постигане на екологична устойчивост, но и за осигуряване на здравословен начин на живот, сигурност и социална равнопоставеност, както и за икономически растеж, нови възможности за бизнеса, по-висока заетост и повече работни места.

Източниците за финансиране на програми (проекти) в областта на опазване на околната среда могат да бъдат национални (български) или международни организации, фондове, механизми и други, които осъществяват директни инвестиции, посредством: бюджетни субсидии, безвъзмездни помощи и дарения, заеми при облекчени условия за реализиране на проекти в областта на опазването на околната среда, непреки инвестиции и др.

Основните национални и международни източници за финансиране на дейности за реализиране целите на политиката по опазване на околната среда са:

✓ **Републикански бюджет;**

Министерство на околната среда и водите стартира разработването на програмен и ориентиран към резултатите бюджет през 2021 г. Като база за първоначално формулиране на стратегическите, оперативните цели и програми е ползвана Националната стратегия за околна среда. Бюджетът в програмен формат се разработва на консолидирана основа, което означава, че се взимат предвид всички източници на финансиране, които Министерството на околната среда и водите трансферира, изразходва или координира в областта на околната среда.

✓ **Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда;**

Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда е създадено със Закона за опазване на околната среда. Предприятието предоставя средства под формата на:

- ✓ безвъзмездни помощи;
- ✓ безлихвени или нисколихвени заеми;
- ✓ субсидии за покриване на част или пълния размер на дължими лихви по банкови кредити, отпуснати за реализация на екологични проекти и обекти. Средствата от предприятието се разходват за:
 - реализация на инвестиционни екологични проекти;
 - осъществяване на неинвестиционни проекти и дейности за опазване и възстановяване на околната среда;

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

- научни разработки и изследвания с приложен характер, възложени от Министерство на околната среда и водите;
- заплащане на услуги от научен и технически характер, експертизи, проучвания и екологични оценки, възложени от Министерството на околната среда и водите;
- развитие и поддържане на Националната система за мониторинг на околната среда и водите; застраховане на стационарна и подвижна техника; дейности, свързани с набиране на проби, мониторинг и контрол;
- провеждане и участие в конференции, симпозиуми, работни семинари, изложби, конкурси и други форуми с екологична насоченост;
- образователна и информационна дейност;
- други дейности предвидени с нормативен акт.

Отпускат се и средства за финансиране на проекти в областта на управление на отпадъците под формата на:

- ✓ безвъзмездна помощ, която може да бъде отпускана на общини в размер до 100%;
- ✓ безлихвен заем, който може да бъде отпускан на общини в размер до 100% и на фирми в размер до 70% от общата стойност на проекта;
- ✓ възстановяване на средства, акумулирани от продуктови такси, с цел обезпечаване дейността на системи за събиране, транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане на опасни и масово разпространени отпадъци;
- ✓ предоставяне на средства за реализиране на проекти, които са публична държавна собственост и осигуряват изпълнението на поети ангажименти на Р България по международни договори и във връзка с членството на страната ни в ЕС;
- ✓ Механизъм “съвместно изпълнение” в рамките на Протокола от Киото към Рамковата конвенция по изменение на климата;
- ✓ Споразумения за двустранно сътрудничество;
- ✓ Международни организации и финансови институции;
- ✓ Фондове на Европейския съюз;
- ✓ Общински бюджет.

10. SWOT Анализ

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода 2021-2027 година

Един от основните етапи в стратегическото планиране е “анализът на средата”. Изводите от този анализ са важна предпоставка за осъществяване на по-нататъшните стъпки в процеса на стратегическо планиране – SWOT анализ, целеполагането и изготвянето на план за действие. Това наложи те да бъдат изложени в тази част по структуриран начин.

Избран бе подходът основните изводи да се групират в две основни части:

- ✓ Достижения и силни страни, проблеми и слаби страни;
- ✓ Възможности и заплахи.

СИЛНИ СТРАНИ		СЛАБИ СТРАНИ	
Сектор атмосферен въздух			
✓ Добро качество на атмосферния въздух		✓ Голям брой домакинства, отоплящи се на твърди и течни горива ✓ Сезонна тенденция за замърсяване на въздуха през отоплителния сезон ✓ Липса на пункт за контрол на КАВ в село Чавдар ✓ Редки запрашвания от хвостохранилище „Бенковски 2“ в посока югоизток село Чавдар	
Сектор води			
✓ Много добре изградена водопроводна система ✓ Много добре изградена канализационна система ✓ Изградена пречиствателна станция за питейни води ✓ Редовно водоснабдяване на цялото население с вода за		✓ Липсва на изградена пречиствателна станция за отпадни води	

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода 2021-2027 година

питейно-битови нужди, отговаряща на нормативните Изисквания	
Сектор почви	
✓ Ниско ниво на замърсяване на почвите; ✓ Наличие на благоприятен климат за развитие на земеделие; ✓ Ниско ниво на замърсяване на почвите с отпадъци	✓ Вероятност от влошаване на показателите на почвите на територията на община Чавдар
Сектор шум	
✓ Добри параметри по отношение на шумова характеристика в с. Чавдар	✓ Липса на мониторинг на шума на територията на община Чавдар
Сектор отпадъци	
✓ Разработена програма за управление на отпадъците ✓ Много добро взаимодействие с останалите общини от района на Средногорието по отношение на управлението на отпадъците ✓ Въведено организирано събиране и транспортиране на битовите отпадъци за територията на община Чавдар ✓ Открито ново депо за отпадъци по проект „Изграждане на компостираща инсталация и инсталация за предварително	✓ Липса на инфраструктура и трудности за въвеждане на система за разделно събиране на биоразградими отпадъци ✓ Трудности при управлението на строителни и едрогабаритни отпадъци

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

третиране на битови отпадъци на територията на община Златица за общините Златица, Антон, Копривщица, Мирково, Пирдоп, Чавдар и Челопеч“	
Сектор биологично разнообразие	
✓ Наличие на територии попадащи в НАТУРА 2000 ✓ Богато биологично разнообразие с висока степен на естественост на местообитанията в защитените територии ✓ Наличие на редки растителни и животински видове в защитените зони	✓ Намаляване разнообразието поради процеса на влошаване на състоянието на някои екосистеми, местообитания, микроклиматичните условия и естествената хранителна верига ✓ Липса на система за събиране и обмен на информация, мониторинг и оценка на биологично разнообразие в екосистемите
Сектор зелена система	
✓ Отлично изградена зелена система в община Чавдар: наличие на паркове, улично озеленяване и зелени площи ✓ Регулярно поддържане на зелените зони от страна на общинска администрация Чавдар	✓ Липса на възможности за увеличаване броя на зелените площи ✓ Липса на достатъчно персонал по поддръжка на същите
Други	
✓ Наличие на природни и културни забележителности на територията на община Чавдар ✓ Развита икономика и комуникационна мрежа ✓ Благоприятно географско	✓ Непълно използване на туристическия потенциал на общината ✓ Слабо екологично възпитание на част от населението

разположение ✓ Съхранена природа и запазени екологични показатели ✓ Контрол по спазване на законовите изисквания по опазване на околната среда и управление на отпадъците на общинско ниво ✓ Ангажираност от страна на местното население по отношение на екологичните проблеми	
--	--

ВЪЗМОЖНОСТИ		ЗАПЛАХИ	
Сектор атмосферен въздух			
✓ Потенциал за включване към газопреносна мрежа ✓ Ремонтни дейности на улици и пътища ✓ Редуциране на дела на използваните твърди горива през студеното полугодие ✓ Изграждане на велоалеи		✓ Висока цена за първоначално присъединяване към газовата мрежа след нейното изграждане ✓ Тенденция за внос на стари автомобили ✓ Потенциал за нарастване на замърсяването от индустриалните дейности при условия на увеличен ръст на този сектор	
Сектор води			
✓ Изграждане на ПСОВ ✓ Изграждане на допълнително водоснабдяване		✓ Недостатъчен финансов ресурс за изграждане на ПСОВ	

Сектор почви	
✓ Увеличаване на дела на рекултивирани терени ✓ Проучване състоянието на почвите и получаване на данни за наднормено замърсяване, картиране на резултатите от проучванията и предприемане на действия по подобряване на състоянието на почвите.	✓ Допускане замърсяване на почвите с тежки метали и други в следствие на нерегламентирано депониране на отпадъци и други
Сектор шум	
✓ Подкрепа от страна на общинска администрация Чавдар за подобряване на акустичната обстановка	✓ Липса на достатъчно средства от страна на бизнеса и публичния сектор за прилагане на изискванията на екологичното законодателство
Сектор отпадъци	
✓ Участие в проекти с европейско или друго финансиране за решаване на проблеми, свързани с ефективното управление на отпадъците ✓ Въвеждане на стимули за хората събиращи разделно отпадъци ✓ Контрол и санкции за нарушителите, неспазващи нормативната уредба	✓ Изхвърляне на отпадъци на нерегламентирани за това места ✓ Налагане на глоби от страна на РИОСВ за неспазване на нормативните изисквания ✓ Увеличаване на такса смет, поради завишаването на общинските разходи за управление на битови отпадъци и във връзка с неизпълнението на целите за отпадъци
Сектор биологично разнообразие	
✓ Възможност за развитие на отговорен еко туризъм и подобряване на природозащитното състояние	✓ Вредно антропогенно въздействие върху флората и фауната в защитените зони и природните местообитания

на видовете и техните местообитания от мрежата на НАТУРА 2000	
Сектор зелена система	
✓ Мащабно озеленяване с храстова и дървесна растителност, абсорбираща праха и аерозолите от въздуха ✓ Изготвяне на Регистър на зелените площи в общината	✓ Недостатъчен човешки ресурс за извършване на дейности по озеленяване
Други	
✓ Усъвършенстване на административния капацитет по отношение на дейности по околната среда чрез проектно финансиране ✓ Провеждане на кампании за опазване на околната среда и реализация на действия за смекчаване на климатичните промени, свързани с национални и местни инициативи ✓ Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с опазване на околната среда и осигуряване на финансиране за инвестиции по: ОПОС, ПУДООС и др. ✓ Информиране на широката общественост и участие на обществеността по въпроси касаещи околната среда в община Чавдар	✓ Климатични промени, свързани с повишен риск от природни бедствия, засушаване, ерозия и горски пожари ✓ Проблеми с неефективно управление на финансовите инструменти на ЕС на национално ниво

11. Визия за околната среда на община Чавдар

При формулиране визията на община Чавдар за подобряване състоянието на околната среда на територията на общината са взети под внимание предимствата, които общината има в регионален и национален аспект, както и нагласите на обществото за бъдещото ѝ състояние в дългосрочен план.

Процесът на планиране на общинско ниво търси баланса между различните аспекти на развитието (екологичен, териториален, икономически и социален) и между различните териториални общности, институции и социални групи. Общинската програма за опазване на околната среда се явява един от основните инструменти за защита и опазване на наличните природни ресурси, запазване на постиженията, където ги има, и подобряване на екологичното състояние в областите, където е необходимо, като е съобразена със сферите на компетенция и възможностите на община Чавдар.

Общинското ръководство на община Чавдар работи сериозно за подобряване на икономическото, битово-социалното, културното и демографско състояние на жителите на града. Всички тези дейности са пряко или косвено свързани и с решаването на проблемите на околната среда. Общината предоставя информация за предприеманите действия, предстоящи проекти, организира обществени обсъждания на важните за общината и населението проекти, мероприятия и решения свързани с развитието на града и околната среда.

ВИЗИЯ

Община Чавдар – зелена община, съхранила околната среда чрез балансирано развитие на индустрията и бизнеса, използваща устойчиво и екологосъобразно местния си ресурсен потенциал

12. Цели, приоритети и мерки

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

С програмата се цели да се фокусират управленските процеси и да се даде рамката за използването на наличните ресурси по такъв начин, че община Чавдар да успее да запази и надгради постигнатото до момента и в същото време да създаде и развива конкурентни предимства от потенциала си.

С оглед определянето на конкретните мерки за опазване и възстановяване на околната среда на базата на съществуващото състояние и очакваното развитие на икономиката и инфраструктурата в общината и с оглед на определената визия, планираните специфични цели, приоритети и мерки за периода 2021-2027 г. са следните:

Специфична цел 1: Запазване състоянието на атмосферния въздух и поддържане на нивото на емисиите под пределно допустимите норми

Приоритет 1: Подобряване качеството на атмосферен въздух	Мярка 1.1. Контрол на емисиите от инсталациите на промишлени предприятия и стопански субекти и проверка по изпълнение на мероприятията за подобряване на екологосъобразната им дейност
	Мярка 1.2. Проактивно търсене на възможности за газификация на с. Чавдар за запазване качеството на атмосферния въздух
	Мярка 1.3. Разработване и актуализиране на общинската Програма за енергийна ефективност
	Мярка 1.4.

	Регулярно почистване и сезонно измиване на уличната мрежа
	Мярка 1.5. Системни проверки за нерегламентирано изгаряне на гуми, пластмаси, текстил и др.
	Мярка 1.6. Планирани и извършвани ежегодни мероприятия по залесяване с декоративни дървесни видове в населените места

Специфична цел 2: Запазване, поддържане и подобряване състоянието на повърхностните и подземните води

Приоритет 2: Подобряване качеството на повърхностни и подземни води	Мярка 2.1. Ежегоден контрол на състоянието на всички повърхностни и подземни водни тела
	Мярка 2.2. Регулярно ръчно или машинно почистване на речните корита, дерета и отводнителни канали
	Мярка 2.3. Предварително пречистване на

	промишлените отпадъчни води в локалните пречиствателни съоръжения до степен, позволяваща безопасното им заустване в канализацията
	Мярка 2.4. Изграждане на ПСОВ в община Чавдар

Специфична цел 3: Устойчиво управление на отпадъците

Приоритет 3: Управление на отпадъците	Мярка 3.1. Развитие на системите за събиране на битови отпадъци, вкл. развиване на системата за разделно събиране на ОСР от ремонтни дейности от домакинствата
	Мярка 3.2. Използване на максимално количество отпадъци като полезни суровини и енергийни източници
	Мярка 3.3. Изграждане на система за превенция на нерегламентирани сметища и своевременни превантивни мерки за идентифициране и отстраняването им.
	Мярка 3.4. Популяризиране на дейността на общината относно възможностите за

	разделно събиране на специфични потоци отпадъци
--	---

Специфична цел 4: Запазване на биологичното разнообразие на територията на община Чавдар

Приоритет 4: Биологично разнообразие	Мярка 4.1. Спазване на ограниченията за опазване на местообитанията и птиците в защитените зони в община Чавдар обявени по Натура 2000
	Мярка 4.2. Мерки за предотвратяване на горски пожари, забрана за палене на стърнища и гори
	Мярка 4.3. Изграждане и поддържане на инфраструктурата към защитените Територии
	Мярка 4.4. Изграждане и поддържане на екопътеки
	Мярка 4.5. Проучване на възможности за развитие

	на екологичен/отговорен туризъм
--	---------------------------------

Специфична цел 5: Запазване и подобряване на качеството на земите и почвите

Приоритет: 5 Опазване качеството на земите и почвите	Мярка 5.1. Ограничаване на ерозията, включително провеждане на залесителни мероприятия
	Мярка 5.2. Възстановяване на почвеното плодородие на установените нарушени терени, почистване и рекултивация на нарушени терени

Специфична цел 6: Превенция на шумовото замърсяване в община Чавдар

Приоритет 6: Контрол и превенция на шума в община Чавдар	Мярка 6.1. Залесяване на свободни площи и изграждане на озеленителни пояси
	Мярка 6.2. Разработване и поддържане на базата данни за шумовото замърсяване на територията на община Чавдар
	Мярка 6.3. Мерки за намаляване на шума в

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода 2021-2027 година

	околната среда, причинен от автомобилния трафик
--	---

Специфична цел 7: Увеличаване броя на зелените площи в община Чавдар и поддържане и облагородяване на вече съществуващи такива

Приоритет 7: Поддръжка на съществуващите зелени площи и търсене на възможности за създаване на нови такива в община Чавдар	Мярка: 7.1. Поддържане на зелените площи в с. Чавдар
	Мярка: 7.2. Увеличаване на зелените площи за широко обществено ползване, подобряване качеството на съществуващите такива, както и на свободните пространства между жилищните сгради, включително залесяване, реконструкция на уличното озеленяване и облагородяването на пустеещи терени
	Мярка: 7.3. Благоустрояване на паркове, зелени площи и зони за отдих и спорт в с. Чавдар

Специфична цел 8: Подобряване на административния капацитет на община Чавдар за управление на дейностите по опазване на околната среда и ангажиране на местната общност

Приоритет 8: Подобряване на капацитета на експертите в общинска администрация Чавдар за управление на дейностите по опазване на околната среда	Мярка 8.1. Създаване на партньорства с НПО и с други общини за съвместно кандидатстване по програми и проекти, касаещи околната среда
	Мярка 8.2. Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда в общинската администрация
	Мярка 8.3. Създаване и поддържане на информационна система и база данни за състоянието на компонентите на околната среда в община Чавдар
	Мярка 8.4. Ежегодно организиране на информационни кампании от страна на общинска администрация Чавдар за опазване на околната среда
	Мярка 8.5. Публикуване на интернет страницата на общината на информация свързана с околната среда

13. План за действие

Приоритет	Мярка/Дейност	Бюджет (планирани разходи)	Източници на финансиране	Срок	Отговорни институции	Индикатори
Специфична цел 1: Запазване състоянието на атмосферния въздух и поддържане на нивото на емисиите под пределно допустимите норми						
Приоритет 1: Подобряване качеството на атмосферен въздух	Мярка 1.1. Контрол на емисиите от инсталациите на промишлени предприятия и стопански субекти и проверка по изпълнение на мероприятията за подобряване на екологосъобразната им дейност	Не са необходими средства	-	Постоянен характер	РИОСВ София Община Чавдар	Намаляване вредните емисии
	Мярка 1.2. Проактивно търсене	Не са необходими	Инвеститор	2021-2027 г.	Население Община	Газифицирано населено място

	на възможности за газификация на с. Чавдар за запазване качеството на атмосферния въздух	средства			Чавдар	
	Мярка 1.3. Разработване и актуализиране на общинската Програма за енергийна ефективност	2 000 лв.	Общински бюджет	2021-2027 г.	Община Чавдар	Разработена актуална програма
	Мярка 1.4. Регулярно почистване и сезонно измиване на уличната мрежа	0,20 лв. /кв.м. - прогнозна стойност	Общински бюджет	Постоянен характер	Община Чавдар	Брой и кв. м. измити улици
	Мярка 1.5. Системни проверки за нерегламентирано изгаряне на гуми,	Не са необходими средства	-	Постоянен характер	Община Чавдар РИОСВ София	Брой наложени глоби

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода 2021-2027 година

	пластмаси, текстил и др.					
	Мярка 1.6. Планирани и извършвани ежегодни мероприятия по залесяване с декоративни дървесни видове в населените места	Не са необходими средства	-	Постоянен характер	Община Чавдар ТДГС по район	Увеличаване на новозалесените райони

Приоритет	Мярка/Дейност	Бюджет (планирани разходи)	Източници на финансиране	Срок	Отговорни институции	Индикатори
Специфична цел 2: Запазване, поддържане и подобряване състоянието на повърхностните и подземните води						
Приоритет 2: Подобряване	Мярка 2.1. Ежегоден	Не са необходими	-	Постоянен характер	РИОСВ София Община	Подобрено състояние на всички

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода 2021-2027 година

качеството на повърхностни и подземни води	контрол на състоянието на всички повърхностни и подземни водни тела	средства			Чавдар	повърхностни и подземни водни тела
	Мярка 2.2. Регулярно ръчно или машинно почистване на речните корита, дерета и отводнителни канали	200 000 лв.	Общински бюджет, ПУДООС	Постоянен характер	Община Чавдар	Поддържани и почистени речни корита, дерета и канали

	Мярка 2.3. Предварително пречистване на промишлените отпадъчни води в локалните пречиствателни съоръжения до степен, позволяваща безопасното им заустване в канализацията	-	Влагане на средства от страна на собствениците на предприятия	2021-2027 г.	Предприятия Община Чавдар	Подоброено качество на отпадъчните промишлени води
	Мярка 2.4. Изграждане на ПСОВ в община Чавдар	1 500 000 лв.	Европейски програми и други донори, % на съфинансиране от страна на община Чавдар	2021-2027 г.	Община Чавдар	Изградена ПСОВ

Приоритет	Мярка/Дейност	Бюджет (планирани)	Източници на	Срок	Отговорни институции	Индикатори
-----------	---------------	-----------------------	-----------------	------	-------------------------	------------

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода 2021-2027 година

		разходи)	финансиране			
Специфична цел 3: Устойчиво управление на отпадъците						
Приоритет 3: Управление на отпадъците	Мярка 3.1. Развитие на системите за събиране на битови отпадъци, вкл. развиване на системата за разделно събиране на ОСР от ремонтни дейности от домакинствата	100 000 лв.	Общински бюджет, ОПОС	2021-2027 г.	Община Чавдар	Изградена система за разделно събиране на отпадъци
	Мярка 3.2. Използване на максимално количество отпадъци като полезни суровини и енергийни източници	Не са нужни допълнителни средства	-	2021-2027 г.	Община Чавдар	Увеличаване количеството на използваните и оползотворени отпадъци

	Мярка 3.3. Изграждане на система за превенция на нерегламентирани сметища и своевременни превантивни мерки за идентифициране и отстраняването им.	Не са нужни допълнителни средства	-	2021-2027 г.	Община Чавдар	Изградена система за превенция на образуването на нерегламентирани сметища
	Мярка 3.4. Популяризиране на дейността на общината относно възможностите за разделно събиране на специфични потоци отпадъци	Не са необходими допълнителни средства	-	2021-2027 г.	Община Чавдар	

Приоритет	Мярка/Дейност	Бюджет (планирани разходи)	Източници на финансира не	Срок	Отговорни институции	Индикатори
Специфична цел 4: Запазване на биологичното разнообразие на територията на община Чавдар						
Приоритет 4: Биологично разнообразие	Мярка 4.1. Спазване на ограниченията за опазване на местообитанията и птиците в защитените зони в община Чавдар обявени по Натура 2000	Не са необходими допълнителни средства	-	Постоянен характер	Община Чавдар	Опазени местообитания на птиците в защитените зони, попадащи в територията на община Чавдар
	Мярка 4.2. Мерки за предотвратяване на горски пожари, забрана за палене на стърнища и гори	Не са необходими допълнителни средства	-	Постоянен характер	Община Чавдар	Намален риск от възникване на пожари

	Мярка 4.3. Изграждане и поддържане на инфраструктурата към защитените Територии	1 500 000 лв.	Общински бюджет Подходящи финансови източници	2021-2027 г.	Община Чавдар	Км новоизградена и/или поддържана инфраструктура
	Мярка 4.4. Изграждане и поддържане на екопътеки	200 000 лв.	Общински бюджет ПРСР	2021-2027 г.	Община Чавдар	М/км новоизградени или обновени екопътеки на територията на община Чавдар
	Мярка 4.5. Проучване на възможности за развитие на екологичен/отговорен туризъм	Не са необходими допълнителни средства	-	2021-2027 г.	Община Чавдар	Постепенно активиране на туристите посещаващи община Чавдар и приобщаването им към екологичен/отговорен туризъм

Приоритет	Мярка/Дейност	Бюджет (планирани разходи)	Източници на финансиран е	Срок	Отговорни институции	Очаквани резултати	Индикатори
Специфична цел 5: Запазване и подобряване на качеството на земите и почвите							
Приоритет : 5 Опазване качеството на земите и почвите	Мярка 5.1. Ограничаване на ерозията, включително провеждане на залесителни мероприятия	Не са необходими допълнителн и средства	-	2021 - 2027 г.	Община Чавдар	Намаляване риска от ерозия	Кв.м. залесени площи
	Мярка 5.2. Възстановяван е на почвеното плодородие на установените нарушени терени, почистване и рекултивация на нарушени терени	-	Програми с европейско или друго финансиране	2021 - 2027 г.	Община Чавдар	Възстановен и терени	Кв. м. рекултивиран и терени

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода 2021-2027 година

--	--	--	--	--	--	--	--

Приоритет	Мярка/Дейност	Бюджет (планирани разходи)	Източници на финансиране	Срок	Отговорни институции	Очаквани резултати	Индикатори
Специфична цел 6: Превенция на шумовото замърсяване в община Чавдар							
Приоритет 6: Контрол и превенция на шума в община Чавдар	Мярка 6.1. Залесяване на свободни площи и изграждане на озеленителни пояси	Не са необходими допълнителни средства	-	2021-2027 г.	Община Чавдар	Намаляване на шумовото замърсяване	Кв.м. озеленени площи
	Мярка 6.2. Разработване и поддържане на база данни за шумовото замърсяване на територията на община Чавдар	Не са необходими допълнителни средства	-	2021-2027 г.	Община Чавдар	Поддържане на актуална база данни	Актуална база данни
	Мярка 6.3. Мерки за	Не са необходими	-	2021-2027	Община Чавдар	Намаляване на шумовото	Бр. проведени

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода 2021-2027 година

	намаляване на шума в околната среда, причинен от автомобилния трафик	допълнителни средства		г.		замърсяване	разяснителни кампании
--	--	-----------------------	--	----	--	-------------	-----------------------

Приоритет	Мярка/Дейност	Бюджет (планирани разходи)	Източници на финансиране	Срок	Отговорни и институции	Очаквани резултати	Индикатори
Специфична цел 7: Увеличаване броя на зелените площи в община Чавдар и поддържане и облагородяване на вече съществуващи такива							
Приоритет 7: Поддръжка на съществуващите зелени площи и търсене на възможности за създаване на нови такива в община Чавдар	Мярка 7.1. Поддържане на зелените площи в село Чавдар	100 000 лв.	Общински бюджет	Постоянен характер	Община Чавдар	Поддържани зелени площи в община Чавдар	Брой поддръжка на месечна база
	Мярка 7.2. Увеличаване на зелените площи за широко обществено ползване, подобряване	100 000 лв.	Общински бюджет, подходящи финансови донори	2021-2027 г.	Община Чавдар	Увеличен брой на озеленените площи на територията на община Чавдар	Увеличени кв. м. на озеленените площи

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода 2021-2027 година

	качеството на съществуващит е такива, както и на свободните пространства между жилищните сгради, включително залесяване, реконструкция на уличното озеленяване и облагородяване то на пустеещи терени						
	Мярка 7.3. Благоустрояван е на паркове, зелени площи и зони за отдих и спорт в с. Чавдар	100 000 лв.	Общински бюджет, подходящи финансови донори	2021-2027 г.	Община Чавдар	Благоустроени и зелени площи в с. Чавдар	Бр. благоустроени и подобрени паркове и зелени зони

Приоритет	Мярка/Дейнос	Бюджет	Източници на	Срок	Отговорн	Очаквани	Индикатори
-----------	--------------	--------	--------------	------	----------	----------	------------

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода 2021-2027 година

	т	(планирани разходи)	финансира не		и институц ии	резултати	
Специфична цел 8: Увеличаване броя на зелените площи в община Чавдар и поддържане и облагородяване на вече съществуващи такива							
Приоритет 8: Подобряване на капацитета на експертите в общинска администрация Чавдар за управление на дейностите по опазване на околната среда	Мярка 8.1. Създаване на партньорства с НПО	Не са необходими средства	-	Постоянен характер	Община Чавдар	Създадени трайни партньорски взаимоотношения	Бр. създадени партньорства
	Мярка 8.2. Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда в	1 000 лв.	Общински бюджет	2021-2027 г.	Община Чавдар	Висока професионална квалификация на общинските служители	Бр. обучени служители

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода 2021-2027 година

	общинската администрация						
	Мярка 8.3. Създаване и поддържане на информационна система и база данни за състоянието на компонентите на околната среда в община Чавдар	Не са необходими допълнителни средства	-	Постоянен характер	Община Чавдар	Създадена информационна система	Създадена информационна система
	Мярка 8.4. Ежегодно организиране на информационни кампании от страна на	Не са необходими допълнителни средства	-	2021-2027 г.	Община Чавдар	Повишена информираност на гражданите в община Чавдар	Бр. проведени информационни кампании

	общинска администрация Чавдар за опазване на околната среда						
	Мярка 8.5. Публикуване на интернет страницата на общината на информация свързана с околната среда	Не са необходими допълнителни средства	Общински бюджет	Постоянен характер	Община Чавдар	Надлежно информиране на широката общественост и осигуряване на прозрачност по отношение на дейностите свързани с околната среда	Бр. публикации

14. Система за мониторинг и контрол на Общинската програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода 2021-2027 г.

За да бъдат реализирани поставените с програмата задачи и постигнати заложените в нея цели е нужно предложените действия на общината по опазване на околната среда да бъдат еднакво добре приети от Общинския съвет, общинското ръководство и съответните секторни специалисти. Изпълнението на конкретните мерки и дейности, които водят до постигане на планираните цели и действия, са задължение на общинска администрация Чавдар.

В съответствие с изискванията на чл. 79, ал. 5 от Закона за опазване на околната среда Кметът на общината ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на програмата, а при необходимост – и предложения за нейното допълване и актуализиране. На това основание и във връзка с чл. 52, ал. 9 от ЗУО с настоящата програма се предлага отчетът да се изготвя и внася в Общинския съвет до 31 март всяка година заедно с информацията за изпълнението на Общинската програма за управление на отпадъците през предходната календарна година.

Наблюдението и оценката на ОПООС ще се извършва с оглед постигането на ефективност и ефикасност от изпълнението ѝ. Предметът на наблюдение включва изпълнението на целите и приоритетите на Програмата, организацията и методите на изпълнение, прилагани от съответните административни структури, организациите и юридическите лица, участващи в изпълнението им. Наблюдението, както и изпълнението на програмата е отговорност на Кмета на общината и експертите в общинска администрация Чавдар.

В процеса на наблюдение общинската администрация осигурява спазването на принципите за партньорство, публичност и прозрачност. Наблюдението е важен елемент, който позволява да се засили или намали активността в конкретна насока, да се предприемат коригиращи действия, ако напредъкът е неудовлетворителен или ако условията се изменят.

Контрол по изпълнение на програмата: Контролът върху изпълнението на Общинската програма за опазване на околната среда се извършва от Общинския съвет – Чавдар.

Оценката включва информация от наблюдението и от други източници на ефектите от предприетите действия и на резултатите от тях. Извършването на оценката ще осигури на управлението механизми на контрол чрез информация за разходите и за резултатите. Оценката дава възможност да се проследи ефектът

Общинска програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода
2021-2027 година

от планираните и реализираните дейности. Информация за оценката следва да се предостави по подходящ начин на обществеността, като по този начин се представят пред хората проблемите, планираните инициативи и най-вече напредъка по постигането на визията и главната стратегическа цел.

Общинската администрация следва своевременно да подготвя и внася проекти за финансиране на приоритетните дейности по опазване на околната среда от различни програми и източници.

Актуализация и допълване: Настоящата Общинска програма за опазване на околната среда следва да бъде актуализирана при съществени промени в националното законодателство или по съображения, които биха допринесли за подобряване на плана за действие. Измененията, допълненията и актуализацията на Общинската програма за опазване на околната среда се приема от Общински съвет – Чавдар по предложение на Кмета на общината.

Информация на РИОСВ и обществеността за изпълнение на програмата: Програмата за опазване на околната среда е достъпен документ за компетентните органи (РИОСВ София и МОСВ) и обществеността, чрез интернет страницата на община Чавдар, за да могат всички заинтересовани лица да имат достъп до него, вкл. да дават своите мнения и предложения.

15. Приложения

Приложение 1: Програма „Лечебни растения“